

unicef | her çocuk için

Ulusal insan hakları kurumları (UIHK) Serisi:
Çocuk dostu uygulamaları destekleme araçları.

UIHK'LER VE KAPALI ORTAMLARDA ÇOCUK HAKLARININ İZLENMESİ

TEŞEKKÜR

Bu araç, Vanessa Sedletzki tarafından geliştirilmiştir ve Rights On tarafından hazırlanan Ulusal İnsan Hakları Kurumları serisi olan “Çocuk dostu uygulamaları destekleme araçları”nın bir parçasıdır. UNICEF Avrupa ve Orta Asya Bölge Ofisi (ECARO), referans grubu üyeleri Ankie Vandekerckhove, Nataša Joviç, Julien Attuil ve Makhabat Turdumamatova’ya paha biçilmez katkıları ve anlayışları için teşekkür eder. Uygulama deneyimleri, aracın hedeflenen kullanıcılar için uygunluğunu garanti altına almaktadır. Aracın geliştirilme sürecinin koordinasyonu, ECARO’nun çocuk koruma uzmanı Phenny Kakama tarafından gerçekleştirilmiştir.

UNICEF ECARO, Kasım 2020

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu, mevzuattaki bağlayıcı kurallara aykırı olmamak kaydıyla bu ilkeleri benimsemekte ve Ulusal Önleme Mekanizması çalışmaları çerçevesinde bu ilkelere yararlanmaktadır. Metnin gayriresmi çevirisi UNICEF Türkiye Ofisi tarafından yapılmıştır.

Ulusal insan hakları kurumları (UIHK) Serisi:
Çocuk dostu uygulamaları destekleme araçları.

UIHK'LER VE KAPALI ORTAMLARDA ÇOCUK HAKLARININ İZLENMESİ

İÇİNDEKİLER

ARAÇ HAKKINDA	6
GİRİŞ	7
İZLEME İŞLEVİNİN ÖNEMİ	11
KAPALI ORTAMLARDA İZLEME İÇİN HAK TEMELLİ YAKLAŞIMIN UYGULANMASI	15
İZLEME SÜRECİ – ADIMLAR VE YAKLAŞIMLAR	16
DEĞİŞİM İÇİN İZLEME: İZLEMENİN ETKİSİNİ ARTIRMA	35
İZLEME İLE İLGİLİ ZORLUKLARIN ELE ALINMASI	38
İZLEME VE İZLEME İŞLEVİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	43
EK KAYNAKLAR	44

ARAÇ HAKKINDA

UİHK'er ve kapalı ortamlarda çocuk haklarının izlenmesi

Bu araç, Ulusal İnsan Hakları Kurumlarına (UİHK'ler), çocukların bakım aldığı veya özgürce ayrılma olanağı olmaksızın (genellikle adli veya idari bir emre dayalı olarak) alıkonulduğu yerlerde bağımsız izleme işlevlerini nasıl yerine getirecekleri konusunda ayrıntılı rehberlik sağlar. Öne çıkan yerler çocukların kurum bakımında veya yatılı bakım altında olduğu ya da özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı ortamlardır (örneğin, çocuk alıkoyma merkezleri veya çocuk adalet sistemi tarafından yönetilen diğer tesisler), ancak şunları da içerebilir: cezaevi tipi tesisler; çocukların ve ebeveyn(ler)inin bulunduğu alıkonulma merkezleri; hastaneler ve psikiyatri kurumları; eğitim veya rehabilitasyon merkezleri; iltica merkezleri, mülteci kampları ya da refakatsiz veya ebeveyn(ler) ile birlikte hareket halindeki çocuklar için kabul tesisleri.

- **Bölüm Bir:** Giriş
- **Bölüm İki:** İzleme işlevinin önemi
- **Bölüm Üç:** Kapalı ortamlarda izleme için hak temelli yaklaşımın uygulanması
- **Bölüm Dört:** İzleme süreci – adımlar ve yaklaşımlar
- **Bölüm Beş:** Değişim için izleme: İzlemenin etkisini artırma
- **Bölüm Altı:** İzleme ile ilgili zorlukların ele alınması
- **Bölüm Yedi:** İzleme ve izleme işlevinin değerlendirilmesi

Mümkün olduğunda içerik, sahadan örneklerle aktarılacaktır.

Aracın amaçları:

- İzleme işlevine dair anlayışın artırılması
- Adım-adım etkili izleme yaklaşımının ortaya konması
- Kapalı ortamlarda çocuk haklarının izlenmesinde karmaşıklığının keşfedilmesi
- İzlemenin olumlu değişime götürmesinin sağlanmasına yardımcı olunması.

1. GİRİŞ

İnsan haklarının izlenmesi, “insan haklarına ilişkin sorunları ele almak için bilginin aktif olarak toplanması, doğrulanması ve anında kullanılması” olarak tanımlanır.¹ Yalnızca pasif gözlemden oluşmaz, daha ziyade proaktif olarak bilgi aramayı, bilginin doğruluğundan emin olmayı ve ardından yanlışları düzeltmek, ihlalleri durdurmak ve istismarı önlemek üzere bilgiyi kullanmayı gerektirir.

Çocuk haklarının bağımsız olarak izlenmesi, ÜİHK’lerin çocuklarla ilgili çalışmalarının temel işlevlerinden biridir. Hakların ihlal edilip edilmediğini değerlendirmek ve tazmin yollarına başvurmak için yasaları ve politikaları gözden geçirmekten bireysel şikâyetleri ele almaya kadar çeşitli konuları ve seviyeleri kapsar. ÜİHK’ler, hükümetlerden, parlamentolardan veya diğer makamlardan emir almaksızın, çocuk haklarına ne ölçüde saygı duyulduğunu ve bunların ne ölçüde tamamen bağımsız bir bakış açısıyla hayata geçirildiğini izler. Çocuk Hakları Komitesi’nin (ÇHS Komitesi) 2 No’lu Genel Yorumu’nda vurguladığı gibi:

ÜİHK’lere, görevlerini gerektiği gibi yerine getirmelerini sağlayacak yetkiler tanınmalıdır. Örneğin bu kurumlar, kendi görev alanlarına giren konularda değerlendirmelerde bulunabilmek için herhangi bir kişinin görüşüne başvurabilmeli, gerekli bilgi ve belgelere ulaşabilmelidir. Söz konusu yetkiler, taraf Devletin yargı yetkisi altındaki tüm çocukların, yalnızca Devletle ilgili olarak değil, ilgili tüm kamu kuruluşları ve özel kuruluşlarla ilgili haklarının geliştirilmesini ve korunmasını içermelidir.²

ÜİHK’ler tarafından gerçekleştirilecek bağımsız izleme, özellikle çocukların ya ebeveynleri dışında birinin bakımı altında olduğu ya da hareket özgürlüğü olmaksızın ebeveynleriyle birlikte tutulduğu ortamlara yapılan ziyaretleri içerir. ÜİHK’in kapalı ortamlarda çocuk haklarını izleme yetkisi, Çocuk Haklarına Dair Sözleşme’nin (ÇHS) bazı hükümlerinden ve bu tür bağlamlarda ÜİHK’lerin özel rolünü tanımlayan diğer uluslararası standartlardan kaynaklanır:

- ÇHS Madde 3, Taraf Devletlerin “çocukların bakımı veya korunmasından sorumlu kurumların, hizmet ve faaliyetlerin özellikle güvenlik, sağlık, personel sayısı ve uygunluğu ile yönetimin yeterliliği açısından, yetkili makamlarca konulan ölçülere uymalarını” şart koşar.
- ÇHS Komitesi’nin 2 No’lu Genel Yorumu, bu hükmü açıkça ÜİHK’lerin “çocuk evlerine (ve çocukların ıslah veya ceza için alınıldığı tüm yerlere) ziyaretler yapma ve bakım kurumlarına durum hakkında rapor verme ve iyileştirme için tavsiyelerde bulunma yetkisiyle” bağlantılıdır.³
- ÇHS Madde 37 (a) ve (c) “Hiçbir çocuk, işkence veya diğer zalimce, insanlık dışı veya aşağılayıcı muamele ve cezaya tâbi tutulmayacaktır” ve “Özgürlüğünden yoksun bırakılan her çocuğa insancıl biçimde ve insan kişiliğinin özünde bulunan saygınlık ve kendi yaşındaki kişilerin gereksinimleri göz önünde tutularak davranılacaktır. Özgürlüğünden yoksun olan her çocuk, kendi yüksek yararı aksini gerektirmedikçe, özellikle yetişkinlerden ayrı tutulacak ve olağanüstü durumlar dışında ailesi ile yazaşma ve görüşme yoluyla ilişki kurma hakkına sahip olacaktır” düzenlemelerini içerir.

¹ Office of the High Commissioner for Human Rights, Manual on Human Rights Monitoring, OHCHR, Geneva, güncellenmiş 2001 baskısı.

² Çocuk Hakları Komitesi Genel Yorum No. 2, ‘Çocuk haklarının geliştirilmesi ve korunmasında bağımsız ulusal insan hakları kurumlarının rolü’, CRC/GC/2002/2 (2002), paragraf.9.

³ A.g.e., paragraf 19 (s).

- *Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme Madde 33* Taraf Devletlere, “işbu Sözleşme’yi teşvik ve temin edip düzeltmek amacıyla kendi yasal ve idari sistemlerine uygun olan ve bir veya daha fazla bağımsız mekanizmayı içeren bir yapı bulundurmaya veya kurmaya ve (...) bu yapıyı kurarken, insan haklarının teşviki ve korunması için ulusal kurumların statü ve işleyişine ilişkin ilkeleri de göz önünde bulundurmalarını” şart koşar.
- *İşkenceye ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı veya Aşağılayıcı Muamele veya Cezaya Karşı Sözleşme’ye Ek İhtiyari Protokol* “işkence ve diğer zalimane, insanlık dışı veya aşağılayıcı muamele veya cezayı önlemek için bağımsız uluslararası ve ulusal organlar tarafından kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretler sistemi kurmayı” amaçlar.⁴ Taraf Devletlerin, ülkede işkenceyi önlemek için bir veya birkaç bağımsız ulusal mekanizma kurmasını ve bunu yaparken, insan haklarını geliştirmek ve korumakla görevli ulusal kurumların statüsüyle ilgili ilkeleri dikkate almalarını şart koşar.⁵
- *Özgürlüğünden Yoksun Bırakılmış Çocukların Korunmasına İlişkin Birleşmiş Milletler Kuralları (Havana Kuralları)* çalışanlara, gençlere ve kayıtlara sınırsız erişimi olan ve bu işlevin yerine getirilmesinde tam bağımsızlık garantisi bulunan, tesislerde habersiz ve düzenli teftiş yapma yetkisine sahip bağımsız denetçilerin görevlendirilmesi çağrısında bulunur. Ayrıca, özgürlüğünden yoksun bırakılmış çocukların şikâyetlerini bağımsız bir ofisin (Ombudsmanlık/Kamu Denetçiliği) alması ve incelemesi gerektiğini belirtir.⁶
- *Alternatif Bakıma İlişkin BM Yönergeleri*, Devletlere, “insan haklarının teşviki ve korunmasına yönelik ulusal kurumların statüsüne ilişkin ilkeleri (Paris İlkeleri) dikkate alarak bağımsız bir izleme mekanizmasının yürürlükte olmasını güvence altına alma” yönünde çağrıda bulunur. İzleme mekanizması; çocuklar, ebeveynler ve ebeveyn bakımı altında olmayan çocuklardan sorumlu kişiler için kolayca erişilebilir olmalıdır.”⁷

UİHK’in özgürlüklerinden yoksun bırakılmış çocukları izlemesinin amacı, haklarına saygı gösterilip gösterilmediğini değerlendirmektir.

İzleme, yasal ve idari standartlara uyumun ve çocukların “temel ihtiyaçlarının” karşılanmasını sağlamanın ötesine geçer. ÇHS, yukarıda bahsedilen ilgili diğer araçlarla birlikte UİHK izlemesi için yol gösterici bir çerçevedir. Bununla birlikte, kapalı ortamlarda çocukların durumunu denetleyen tek organ UİHK’ler değildir; iç idari kurumlar veya teftiş yürüten STK’lar da bu kapsamda yer alabilir. Diğer ulusal veya yerel bağımsız izleme mekanizmalarına da gözetim yetkisi verilebilir. Bu mekanizmalar birbirleriyle rekabet halinde değil, tamamlayıcı olarak görülmelidir. Kapalı ortamları izlemek için genellikle farklı yaklaşımlara ve yeterliliklere sahiptirler. Bununla birlikte, nasıl çalıştıklarını anlamak, kendi yetkilerini geliştirmek ve güçlendirmelerini desteklemek önemlidir. UİHK’lerin daha kapsamlı izleme işlevi tüm kamu (ve bazı durumlarda özel) kurumlar için geçerli olduğundan, ilgili diğer aktörlerin ve sistemlerin nasıl çalıştığını gözden geçirmesi ve iyileştirme için tavsiyelerde bulunması da talep edilebilir.

⁴ İşkenceye ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı veya Aşağılayıcı Muamele veya Cezaya Karşı Sözleşme’nin İhtiyari Protokolü. 18 Aralık 2002 tarihinde Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından A/RES/57/199 sayılı kararla kabul edilmiş, 22 Haziran 2006 tarihinde yürürlüğe girmiştir, Madde 1.

⁵ A.g.e., Madde 17 ve 18.

⁶ Özgürlüğünden Yoksun Bırakılmış Çocukların Korunmasına İlişkin Birleşmiş Milletler Kuralları (Havana Kuralları), Genel Kurul’un 14 Aralık 1990 tarih ve 45/113 sayılı kararı ile kabul edilmiştir, paragraf 72 ve 77.

⁷ Alternatif Bakıma İlişkin BM Yönergeleri, paragraf 130.

Aşağıdaki tablo, temel farklılıkları ve ortak noktaları vurgulayarak üç ana izleme türünü karşılaştırmaktadır. Birçok ÜHK bu tür standartları tam olarak karşılayamayabilir, ancak burada söz konusu kurumların bu kapsayıcı çerçeveye uyduğu varsayılmaktadır.

	ÜHK'ler	Müfettişler	STK'lar
Bağımsızlık	Bağımsız statü	Tesis dışından, ancak tesisin bulunduğu makamdan bağımsız olmayan (örn. Adalet Bakanlığı, çocuk koruma kurumu vb.)	Bağımsız statü, ancak bakım kurumları gibi hizmetleri de yönetebilir
Kapsam	Geniş – tüm çocukların hakları	Maddi koşullara odaklanarak, genellikle yasal standartlara ve düzenlemelere uygunlukla sınırlıdır	Önemli ölçüde değişiklik gösterir
Bilgiye Erişim/ Bilgi Toplama	Yasal yetkiye tabi tesislere, çalışanlara ve belgelere sınırsız erişim	Sınırsız erişim	Özel bir anlaşma olmaksızın erişim yoktur
Kamuya bulgular	Bulgular genellikle kamuya açıklanır	Bulgular mutlaka kamuya açıklanmak durumunda değildir	Bulgular genellikle kamuya açıklanır
Bilgi kullanımı	Sistemik savunuculuk çabalarını güçlendirmek için kullanılan bilgiler; doğrudan yetkililere/karar alıcılara yönelik tavsiyeler	Yaptırımlar ve ideal olarak güçlendirme için içeride kullanılan bilgiler	Bağlamsal faktörlere ve STK'ların kendi ağlarına bağlı olarak savunuculuk ve karar alıcılara erişim için kullanılan bilgiler

Slovakya – Halkın Savunucusu, daha güçlü bir teftiş sistemi için savunuculuk yapıyor

Halkın Savunucusu, 2017 yılında çocuklar için bir rehabilitasyon merkezinde özel bir teftiş yürütmüştür. Diğer hususların yanı sıra teftiş sisteminin yetersiz olduğunu tespit etmiştir. Çocuklar ve ebeveynler merkez hakkında şikâyette bulunmalarına rağmen, ne merkezi finanse eden hükümet yetkilisi ne de merkezi akredite eden Çalışma, Sosyal İşler ve Aile Bakanlığı, derinlemesine bir inceleme yapma yetkisini kabul etmiştir. Nihayetinde, finans makamı tesisi denetlemiş ve çocuk haklarına yönelik ciddi ihlaller tespit etmiş ve Bakanlığa bildirmiştir. Ancak Halk Savunucusu, Bakanlığın durumu ele almak için yeterli adımları atmadığını tespit etmiştir. Özel bir soruşturmanın ardından Halk Savunucusu, “tesislerde denetimlerin hangi merci tarafından yapılması gerektiği, bunların nasıl yapılması gerektiği ve konularının ne olması gerektiği konusunda herhangi bir standart bulunmadığı” sonucuna varmıştır. Ayrıca, “teftiş organlarının harekete geçmemiş ve sosyal rehabilitasyon merkezlerine veya yeniden eğitim merkezlerine yerleştirilen çocukların şikâyetleri küçümsemmiştir. Küçümseme yaklaşımı özellikle, bireysel şikâyetlerin tipik olarak temelsiz ve gerçek dışı olarak değerlendirilmesi ve yalnızca büyük ölçekte sunulduğunda, yani en az %90 oranında çocuğun şikâyette bulunması durumunda dikkate alınmasıyla kendini göstermektedir.” Raporun ardından, Şubat 2018’de Bakanlık rehabilitasyon merkezinin akreditasyonunu iptal etmiştir.

Kaynak: Halkın Hakları Savunucusu, ‘Çocukların sosyal ve yasal açıdan korunması ve sosyal vesayet makamları tarafından çocukların temel hak ve özgürlüklerinin ciddi şekilde ihlal edildiğini gösteren olgulara ilişkin özel rapor’, Slovakya Halkın Hakları Savunucusu’nun faaliyetleri hakkında rapor, 2017.

2. İZLEME İŞLEVİNİN ÖNEMİ

UİHK'nın izleme yetkisi geniş ve kapsamlıdır ve etkisi çeşitli seviyelerde – tek tek çocuklar, kurum veya tesis ve sistem değişimini hedefleyen politika üzerinde- hissedilir.

Kapalı ortamlardaki çocukların durumunun UİHK'ler tarafından bağımsız olarak izlenmesi birkaç nedenden dolayı özellikle önemlidir. Tüm çocuklar hak ihlallerine karşı savunmasız olsalar da kapalı ortamlardaki çocuklar daha fazla risklerle karşı karşıyadır.

- *Kapalı ortamlardaki çocuklar hak ihlallerine karşı daha savunmasız durumdadır.* Kapalı ortamlar çocuğun büyümesi ve gelişmesi için hiçbir zaman elverişli değildir. Çocukların iyilik halini tehlikeye atarlar ve sosyal, duygusal, entelektüel, fiziksel ve psikolojik gelişimlerini ya da bir aile içinde yaşarken olduğu gibi hayata katılımlarını ve toplumla bütünleşmelerini teşvik etmezler. Çocuklar genellikle, her zaman onların yararını içten bir şekilde gözetmeyen veya zor durumlarla başa çıkmak için yetersiz donanıma sahip profesyonellerin bakımı altındadır. Çocuklar genellikle yaşadıkları tesislere ve personeline tamamen bağımlıdır. Bu, uygun güvencelerin yokluğunda olumsuz veya tehlikeli davranışları besleyebilecek bir güç dengesizliği yaratır. Bakım ve adalet kurumlarında çocuklara yönelik hak ihlallerinin ve şiddetin boyutu ve ağırlığı, çocuklara yönelik şiddete ilişkin 2006 Birleşmiş Milletler raporunda kapsamlı bir şekilde belgelenmiştir.⁸
- *Kapalı ortamlardaki çocuklar genellikle gözden uzaktır; ihlaller kolayca fark edilmeyebilir.* Söz konusu çocukların, aileleriyle birlikte yaşayan çocuklara kıyasla, genellikle dış dünyayla sınırlı etkileşimleri vardır. Sonuç olarak, deneyimleri hakkında konuşmak için sınırlı fırsatlara sahiptirler. Dış aktörlerin kapalı ortama yaptığı ziyaretler genellikle kısıtlı veya belirlenmiş bir alanla sınırlıdır.
- *Kapalı ortamlarda bulunan çocukların hakları ihlal edildiğinde düzeltici tedbirlere erişimleri sınırlıdır.* Günlük bakımları, sıklıkla hak ihlallerinin kaynağı olan tesis çalışanlarının sorumluluğundadır. Söz konusu çocukların hareket özgürlüğü, telefon ve internet gibi iletişim araçlarına erişimleri sınırlıdır veya kontrollü erişime sahiptirler.
- *Kapalı ortamlarda çocukların olası ihlaller hakkında iletişim kapasitesi daha sınırlı olabilir.* Kapalı bir ortamda bulunmalarına neden olan travmatik deneyim nedeniyle kırılğan bir duygu durumunda olabilirler, dil ve/veya engellilik nedeniyle iletişim kurma kabiliyetleri azalabilir ve özellikle de kuruma veya personeline güvenmedikleri, kamu otoritelerinden ve olası yaptırımlardan korktukları takdirde güvenecekleri birini bulmakta zorluk çekebilirler.
- *Kapalı ortamlardaki çocuklar genellikle sosyal dışlanma ve ayrımcılığa maruz kalırlar ve bu da savunmasızlıklarını şiddetlendirir.* Çocuklar genellikle suç işledikleri veya bakım altında ya da hareket halinde oldukları, ruh sağlığı sorunları veya engelleri bulunduğu için kapalı ortamlardadırlar. Toplumlar ve topluluklarda, bu çocuklar genellikle ayrımcılık ve dışlanmaya maruz bırakılır. Olumsuz algılar, kapalı ortamlarda muamele görme biçimlerini ve yaşam koşullarını etkileyebilir. Bu tesislerin koşullarına yetersiz yatırım ve bakım, hesap verebilirlik kanallarının işlevsizliği veya irade eksikliğinin bir sonucu olabilir. Kapalı ortamlardaki çocukların tanıklığı, onları korumakla görevlendirilenler, hatta diğer çocuklar tarafından daha fazla güvensizlik ve inançsızlıkla karşılanabilir. Toplumsal cinsiyet, cinsel yönelim, uyruk, etnik köken veya din gibi özellikleri nedeniyle genellikle ayrımcılığa maruz kalan çocuklar için bu riskler katlanarak artmaktadır.

⁸ https://violenceagainstchildren.un.org/sites/violenceagainstchildren.un.org/files/document_files/world_report_on_violence_against_children.pdf

Kapalı ortamlarda çocuk haklarına uygunluğun izlenmesi, UİHK yetkisinin önemli bir yönüdür ve rolü ve katma değeri çok belirgindir:

- *UİHK izlemesi, yalnızca maddi ihtiyaçların karşılanması ve temel hizmet sunumu gibi belirli konulara odaklanmak yerine, tüm çocuk haklarını içerir.* UİHK'ler, kapalı ortamlarda çocuk haklarını izlemek için kapsamlı ve sistematik bir yaklaşım benimser. Belirli bir tesisdeki koşulları izlemenin ötesinde, sorunların temel nedenlerini belirleyebilir ve çocukların günlük deneyimlerini etkileyen sistemik sorunlara işaret edebilir yetki ve donanımına sahiptirler. Bu, bir çocuğun kısıtlayıcı bir ortama yerleştirilmesinin ilk etapta çocuğun yüksek yararına olup olmadığının değerlendirilmesini ve topluluk hizmeti, biyolojik aileye destek veya bir aile ortamına yerleştirme gibi daha az kısıtlayıcı önlemler için alternatiflerin olup olmadığının iyice düşünülüp düşünülmediğini değerlendirmeyi içerir. UİHK'ler, politika değişikliği için savunuculuk pozisyonlarını güçlendirmek amacıyla izleme ziyaretlerini kullanır; bu nedenle ziyaretler, sahadaki gerçeklik ile politika müdahaleleri arasında önemli bir bağlantı işlevi görür.
- *UİHK'ler değişimi teşvik eder ve izlemelerini, iyileştirmeleri yönlendirmek amacıyla kullanırlar. Sadece durumu gözlemlemezler.* UİHK'ler yaptırım uygulama yetkisine sahip değildir. Bunun yerine yapıcı önerilerde bulunurlar. Bu durum, tesislerin personeli, yönetim ve düzenleyici makamlar tarafında iş birliğine dayalı tutumları teşvik etmeyi amaçlayan yaklaşımları kullanarak izlemeyi nasıl yürüteceklerini etkiler.
- *UİHK'lerin rolü hem reaktif hem de önleyicidir.* UİHK'ler genellikle çocuk hakları ihlalleri iddialarına karşılık verir, ziyaretler gerçekleştirir, faaliyetleri izler ve tespit edilen bir ihlale yanıt olarak tavsiyelerde bulunur. Bağımsız izleme ayrıca UİHK'in riskleri belirlemesine ve ihlaller meydana gelmeden veya çocukları tehlikeye atacak boyuta ulaşmadan önce bunların ele alınmasına olanak tanır.
- *UİHK'lerin izlemesi, özellikle önceki bir izleme ziyaretinden sonra veya yeni bir politika tedbirinin ardından verilen tavsiyelerin uygulanması konusunda, zaman içindeki ilerlemenin değerlendirilmesini sağlar.*

Fransa – Hak Savunucusu ve Ulusal Önleme Mekanizması (UÖM) arasında iş birliği anlaşması

Fransa'da kapalı ortamların bağımsız denetimi Hak Savunucusu tarafından değil, aynı zamanda ülkenin resmi UÖM'si olan "contrôleur général des lieux de privation de liberté" adlı ayrı bir bağımsız kurum tarafından yürütülür. Kurum, alıkonan kişilerin temel haklarına saygı gösterilip gösterilmediğini kontrol üzere kişilerin özgürlüğünden yoksun bırakıldığı tüm yerleri kontrol etmekle görevlidir. Yetkisi altındaki yerler; alıkoyma merkezleri, sağlık kurumları, polis hücreleri ve yabancılar için idari alıkoyma merkezleri vb.'dir. Yeni bir yasa kapsamında 2011 yılında oluşturulduğunda, Hak Savunucusu ve izleme kurumu resmi bir iş birliği anlaşması imzalamıştır. Buna göre Hak Savunucusu, özgürlüğünden yoksun bırakma yerinin işleyişi hakkında bir şikâyet alırsa, bunu izleme organına yönlendirecektir. İzleme organı -çocuğun yüksek yararına ilişkin olanlar da dahil olmak üzere - bireysel bir durum hakkında şikâyet alırsa, bunu Hak Savunucusuna yönlendirecektir.

Kaynak: Convention entre le Défenseur des Droits et le Contrôleur général des lieux de privation de liberté, 8 Kasım 2011.

UİHK'ler, UÖM'ler ve çocuk hakları

Ulusal önleme mekanizmaları (UÖM'ler), insanların özgürlüğünden yoksun bırakıldığı yerlere ziyaretler yoluyla işkenceyi ve diğer zalimane, insanlık dışı ve aşağılayıcı muameleyi önlemekle görevli bağımsız mekanizmalar olarak İşkenceye Karşı Sözleşme'nin İhtiyari Protokolü kapsamında kurulmuştur.⁹

Mekanizma, aynı adı taşıyan Avrupa Sözleşmesi ile kurulan ve Avrupa Konseyi'ne dahil edilen Avrupa İşkencenin ve İnsanlık Dışı ya da Onur Kırıcı Ceza ve Muamelenin Önlenmesi Komitesi'ni (CPT) temel almaktadır. Komitenin rolü, kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı yerleri ziyaret etmek ve bulgularıyla ilgili rapor, tavsiyeler hazırlamak ve ilgili Devletten daha fazla bilgi talebinde bulunmaktır. Ardından Devlet, gündeme getirilen sorunlara ayrıntılı yanıt vermeye davet edilir. Devletler genellikle yayınlanmasına izin verse de bu raporlar gizlidir ve ulusal makamlarla diyalog için temel oluşturur. Komite, Devletleri kınamak yerine, özgürlüğünden yoksun bırakılan kişileri olası suistimallerden korumak amacıyla iş birliği temelinde çalışır.¹⁰ Sistemin etkili olduğu kanıtlanmıştır ve küresel düzeyde benzer bir yaklaşımın benimsenmesini sağlamıştır.

Çoğu devlet UÖM'lerini belirli bir işlev olarak UİHK altında kurmuştur, ancak iki mekanizma da farklı kurumlar bünyesinde yer alabilir. UÖM ve UİHK işlevleri arasındaki etkileşim karmaşık olsa da tamamlayıcıdır. Sorumluluklar dengesinin doğru kurulması, kapalı ortamlarda çocuk haklarının korunmasında önemli bir rol oynayabilir.

İşlevler nasıl farklılaşır?

UİHK'in işlevi, soruşturma amaçlıdır; yani hak ihlallerini tespit eder ve bildirir. UÖM ise önleyici bir işleve sahiptir, yani diyalog ve iş birliği yoluyla ihlallerin oluşmasını önlemek için riskleri belirler ve bunları gidermeye çalışır. Dolayısıyla söz konusu işlevler, özellikle hükümetler ve tesis personeli olmak üzere, ilgili ortamlara yönelik farklı yaklaşımlar gerektirir.

Bu nedenle, UÖM'nin bir UİHK bünyesinde yer alması UÖM için değerli olabilirken – UİHK'in uzmanlığından, siyasi nüfuzundan ve mevcut altyapısından faydalanmasına izin verir – aynı ekibin hem soruşturma hem de önleyici işlevleri yerine getirmesini önlemek amacıyla UÖM'lerin ayrı birimler olarak kurulması da tavsiye edilmektedir. Bunun gerekçesi, ilgili makamlarla verimli diyalog için ihtiyaç duyulan güven düzeyinin, ihlalleri bildirme yetkisiyle birleştiğinde zarar görebileceğidir.

⁹ İşkencenin ve İnsanlık Dışı ya da Onur Kırıcı Ceza ve Muamelenin Önlenmesi Sözleşmesi 10 Aralık 1984'te kabul edilmiş, tüm ECAR ülkeleri tarafından onaylanmıştır. 18 Aralık 2002'de kabul edilen İşkencenin ve diğer İnsanlık Dışı ya da Onur Kırıcı Ceza ve Muamelenin Önlenmesi Sözleşmesi İhtiyari Protokolü ise ECAR ülkelerinin tümü tarafından olmasa da çoğu tarafından onaylanmıştır (bkz. onay durumu <https://indicators.ohchr.org/>)

¹⁰ Avrupa Konseyi, CPT hakkında <<https://www.coe.int/en/web/cpt/about-the-cpt>> Erişim tarihi 4 Temmuz 2020.

UİHK izleme işlevi ve UÖM nasıl etkileşime girebilir?

UİHK'ler genellikle, özel bir birim veya uzmanlaşmış kurum aracılığıyla çocuk hakları konusunda belli bir uzmanlığa sahiptir. Ayrıca çocukları kapalı ortamlarda ziyaret konusunda uzun süredir devam eden uygulamaları söz konusudur. UÖM ise tipik olarak çocuk hakları konusunda sınırlı uzmanlığa sahip küçük bir ekipten oluşacaktır. Bu alanda geleneksel UİHK işlevini temel alması, UÖM'nin çocuklara duyarlı yaklaşımlar geliştirmesini ve çocukların kapalı ortamlarda karşılaştıkları özel durumu anlamasını sağlayacaktır.

İki işlev ayrı olsa da iş birliği yapabilirler. UİHK tarafından, soruşturma işlevinin bir parçası veya ayrı bir organ olarak hazırlanan raporların yanı sıra kapalı bir ortamda çok sayıda şikâyetin söz konusu olması, UÖM'nin önleme amacıyla bu ortamı ziyaret etmesini sağlayabilir. Öte yandan, soruşturma gerektiren bir hak ihlalinin farkına vardığı takdirde UÖM, UİHK'in dikkatini bu konuya çekebilir.

Son olarak, UİHK'lerin, işkenceyi önleme amacıyla kanun ve uygulamalardaki değişiklikleri teşvik etmek üzere yasal ve siyasi çevrelere yönelik uygun bir yasal çerçevenin geliştirilmesi ve uygulanmasıyla ilgili savunuculuk işlevleri de vardır.

Kaynak: Association for the Prevention of Torture, 'National Human Rights Institutions', erişim tarihi 4 Temmuz 2020.

Ermenistan – İnsan Hakları Savunuculuğu Ofisi'nde, çocuk hakları birimi ve Ulusal Önleme Ekibi (UÖM) ekibi arasında iş birliği

Çocuk hakları birimi ve İnsan Hakları Savunuculuğu Ofisi'nin (HRDO) Ulusal Önleme Mekanizması/ hızlı müdahale ekibi tarafından ortak izleme ziyaretleri için bir model oluşturulması ve uygulanması, çocuk hakları biriminin tüm kapalı ortamlarda (yatılı bakım kurumları, özel yatılı okullar) izleme ziyaretleri gerçekleştirmesine, sonuçları belgelendirmesine ve sorumlu bakanlıklara iletmesine olanak tanımıştır. İki yıllık yoğun izleme faaliyetleri ve hükümet kurumlarıyla yapılan istişarelerin ardından HRDO, parlamentonun insan hakları daimî komitesi iş birliğinde, çok sayıda devlet ve sivil toplum aktörü, UNICEF ve diğer uluslararası kuruluşların katılımıyla insan hakları konusunda geniş çaplı bir savunuculuk etkinliği düzenlemiştir. Etkinlik aynı zamanda ülkenin evrensel periyodik incelemesiyle de bağlantılıdır. Kapalı kurumlardaki çocukların hakları ve çocukların aile içinde yaşama hakkına yapılan vurgu, önemli bir gündem maddesi olmuştur. İnsan Hakları Savunucusu tarafından yayınlanan birçok tavsiye, daha sonra, bakım altındaki çocukların haklarının korunmasını sağlamak için alternatif bakım reformu ve standartlar geliştirmeye yönelik hükümet planlarına dahil edilmiştir.

Kaynak: Convention entre le Défenseur des Droits et le Contrôleur général des lieux de privation de liberté, 8 Kasım 2011.

3. KAPALI ORTAMLARDA İZLEME İÇİN HAK TEMELLİ YAKLAŞIMIN UYGULANMASI

İzlemeye yönelik hak temelli bir yaklaşım, bu serinin giriş bölümünde (Araç Setinin Sunumu ve Çocuk Hakları Yaklaşımı) vurgulanan bir dizi temel ilkeye dayanmaktadır. Söz konusu ilkelerin UİHK'in izleme faaliyetlerinde somut olarak nasıl işlediği, bu çalışmada izleme sürecinin her adımının açıklamasıyla daha da ayrıntılı olarak yer almaktadır.

Kapalı ortamlarda çocuk haklarını izlerken UİHK'lerin özellikle aşağıdaki hususları yerine getirmeleri gerekir:

- **Zarar vermeme.** Bu ilke, tüm UİHK izleme faaliyetlerine rehberlik etmeli ve ilgili diğer ilkeler için temel oluşturmalıdır. Ziyaretlerin nasıl hazırlanacağı, çocuklarla nasıl iletişim kurulacağı, tesislere uygun soruların nasıl sorulacağı ve UİHK'nin eylemlerinin çocukları riske atmamasının nasıl sağlanacağına dair düşüncelere rehberlik eder. Ayrıca, izleme süreci boyunca çocukların haklarının ve yüksek yararlarının gözetilmesini garanti altına almak için yeterli prosedür ve politikaların – özellikle koruma ilkelerinin– oluşturulmasını içerir.
- **Çocuklara, yetişkin değil çocuk gibi davranmak.** Bu, UİHK'in çocuklarla etkileşim biçiminin, soruların nasıl oluşturulduğu, kullanılan kelimeler, gündeme getirilen konu türleri ve genel tavır ve yaklaşım açısından yetişkinlerle olan etkileşimlerinden farklı olmasının farkında olmak anlamına gelir.
- **Çocuğun onuruna saygı.** UİHK personeli, çocuğa bir kişi olarak saygı gösterilmesine özellikle dikkat etmelidir. Örneğin, bir çocuğun odasına girmeden veya kişisel eşyalarına bakmadan önce izin isteyerek çocuğun mahremiyetine saygı göstermek, sadece gerekli veya müdahaleci olmayan sorular sormak ve aşağılayıcı yorum yapmaktan kaçınmak buna dahildir. Davranışları ve tutumları aracılığıyla açıkça ifade etseler ya da etmeseler de, çocukların temsiliyetini tam olarak tanınması, görüşlerinin dinlenmesi veya konuşmama isteklerine saygı duymak da bu kapsamdadır. Uygun davranış için bir yol gösterici bir örnek: 'Kendi evimde, ben (veya çocuğum) söz konusu olsaydı bu yaklaşım/eylem kabul edilebilir miydi?'
- **Çocuğun yüksek yararı.** Çocuğun yüksek yararı, ziyaret sırasında öncelikli olmalı ve UİHK'in veri ihtiyacının önüne geçmelidir. Bir çocukla görüşme yapmak veya bir odak grup görüşmesi düzenlemek travmaya ve ikincil mağduriyete yol açacaksa ve/veya çocukları riske atacaksa, ilgili bilgileri toplamak için başka yollar kullanılmalıdır.
- **Ayrımcılık yapmama.** İzlenecek tesislerin ve görüşülecek çocukların seçimi ayrımcılık içermeyecek şekilde yapılmalıdır. Ziyaret sırasında UİHK'nın, örneğin, bir toplumun yerleşik kalıp yargılarını yansıtan sözler gibi ayrımcı olabilecek veya ayrımcı olarak algılanabilecek her türlü tutum, soru veya yoruma dikkat etmesi gerekir.
- **Sesini duyurma hakkı.** Çocukların görüşlerine kulak vermek, izleme sürecinin ayrılmaz bir parçasıdır. Çocuğun yüksek yararına aykırı olmadığı sürece, UİHK, çocukların kapalı ortamda haklarına saygı gösterilip gösterilmediğinin değerlendirilmesine doğrudan katılımlarını sağlamalıdır ve görüşlerinin UİHK'in bulgularına yansıtılması gerekir.
- **Yaşama, hayatta kalma ve gelişme hakkı.** UİHK izlemesi, çocukları riske atarak veya travmayı şiddetlendirerek çocukların yaşama, hayatta kalma ve tam gelişme haklarını tehlikeye atmamalıdır.
- **Koruma ve gizlilik.** İzleme süreci sırasında çocuklarla etkileşim, çocukların korunma haklarını ve önemli risklere maruz kaldıklarının öğrenilmesi halinde UİHK'in harekete geçme kabiliyetini sağlayacak koruma tedbirlerini içermelidir. (Bkz. çocuk koruma politikası bölümü.) Kişilerden toplanan bilgilerin gizliliği ve kişisel verilerin yönetimi, kapalı ortamlarda çocuk haklarının izlenmesi bağlamında sağlam bir koruma stratejisinin ayrılmaz bir parçasıdır ve hem UİHK personeli hem de tercümanlar gibi sürece dahil olabilecek diğer kişiler için geçerlidir. UİHK'in izleme raporunun, kaynakların gizliliğini koruyacak ve belirli kişilere atıfta bulunmaktan kaçınacak şekilde bilgi sunması gerekir.

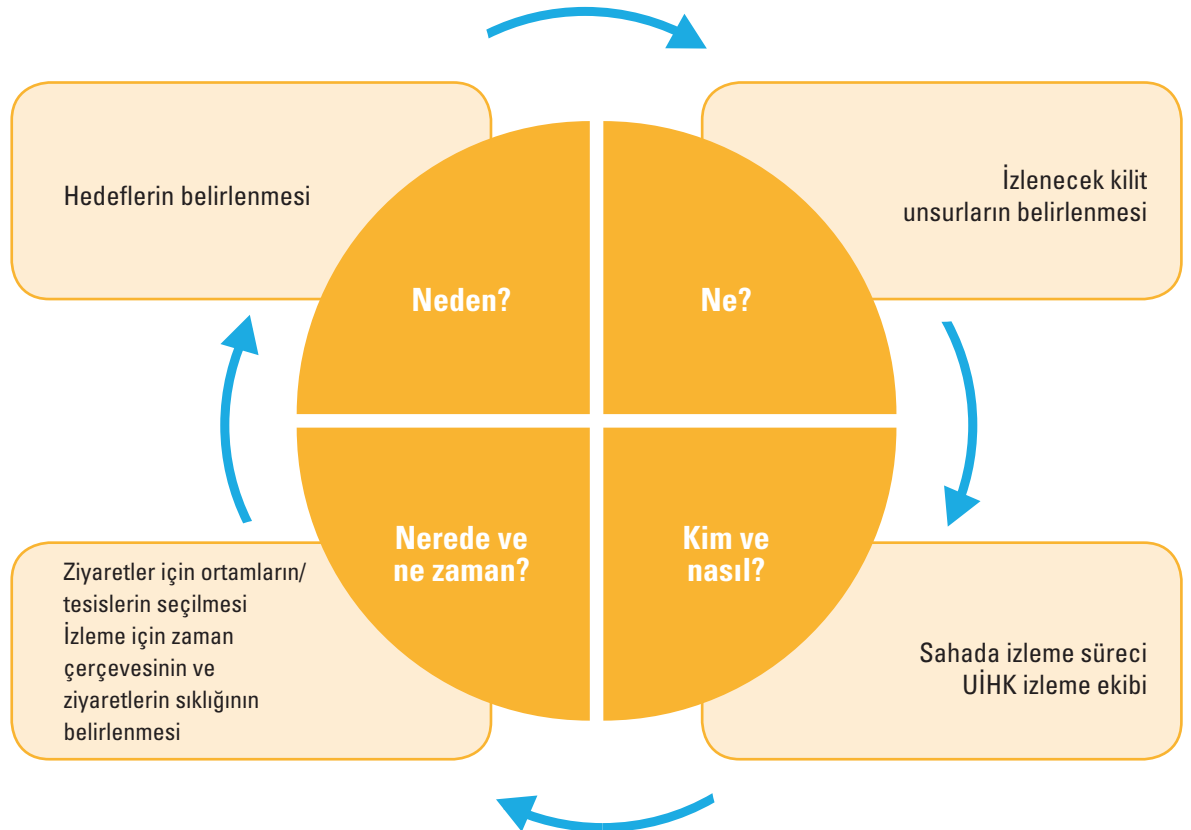
4. İZLEME SÜRECİ – ADIMLAR VE YAKLAŞIMLAR

İzleme stratejisi

Kapalı ortamlarda çocuk haklarının izlenmesine, UİHK'in çocuk haklarını ve daha genel olarak insan haklarını geliştirmeye ve korumaya yönelik genel stratejisinin temel bir işlevi olarak yaklaşılmalıdır. Diğerlerinden ayrı bir ek faaliyet olarak görülmemeli, planlara ve daha geniş kapsamlı hedeflere entegre edilmelidir. Bu, kurumun aşağıdakileri gerçekleştirmesine yardımcı olacaktır:

- Kapsamlı hedefler ve geniş kapsamlı bir vizyon doğrultusunda çalışarak izlemeye yönelik tutarlı bir yaklaşım benimsemek
- Örneğin, kurum bakımını veya alıkonmayı sona erdirmeye ya da göç yasalarında reform yapma yönünde bir savunuculuk girişimine katkı sağlama yoluyla, izlemeyi diğer müdahalelerle ilişkilendirerek etkisini artırmak
- Sadece ihlal bildirimlerine yanıt vermek yerine, soruşturulmak istenen konular ve tesisleri seçerek proaktif olmak
- Çalışmalarını tamamlamak amacıyla, kapalı ortamlarda çalışan diğer izleme mekanizmalarına göre kendini konumlandırmak
- Açık ve güvenilir bir metodolojiye dayalı olarak kapsamlı bir izleme süreci yürütmek.

UİHK, bu genel plana dayanarak sürecin çeşitli adımlarını tanımlayan tutarlı bir izleme stratejisi geliştirebilecektir. Kolaylaştırma için, bu adımlar kilit sorular olarak özetlenebilir: Kapalı ortamlarda çocuk haklarının izlenmesi neden yapılacak, ne izlenecek, nerede ve ne zaman izleme yapılacak ve nasıl yapılacak?

İzleme neden gereklidir? Özel amaçların tanımlanması

İzleme ziyaretlerinin özel amaçları, kurumun stratejisinde ve çalışma planında açıkça ortaya konmalı ve kurumun geniş kapsamlı hedef ve vizyonu ile uyumlu olmalıdır. Bu amaçların çocuk hakları üzerindeki etkileri açısından oluşturulması, kurumun istediği değişime ulaşmasına ve izleme faaliyetlerini odaklı tutmasına yardımcı olacaktır. Aynı zamanda, UİHK'in başlangıçtan itibaren etkiyi artırma yolları üzerinde düşünmesini sağlayacaktır.

İzleme amaçlarının tanımlanması, UİHK'in kapalı ortamlarda izleme gerçekleştirirken yapması gereken birçok seçimi şekillendireceğinden (ne, nerede, ne zaman ve kim sorularının yanıtları), izleme sürecinde belirleyici bir adımdır.

İzleme ziyaretleri nerede gerçekleştirilir?

İzleme ziyaretlerinin nerede gerçekleştirileceğini belirlemek, genel stratejinin hayati bir parçasıdır. Bulguların ilgi düzeyi ve belirli bir duruma ve/veya sistemik bir meseleye ışık tutma kabiliyeti açısından araçsaldır. Ziyaret edilecek tesislerin seçimi bir dizi faktöre bağlı olacaktır. Bu faktörlerden bazıları, çok çeşitli ortamları ve çocukları kapsama ve kör noktalardan kaçınma ihtiyacıyla ilgilidir. Bazıları da UİHK'in belirli hedefleri ve izleme gerekçesi ile daha yakından bağlantılıdır. Son olarak, mevcut insan kaynağı ve mali kaynaklar ışığında gerçekleştirilebilecek ziyaretlerin sayısı da tesis seçimini belirleyecektir. Kurumun az ya da çok sayıda ortamı ziyaret edip edemeyeceği, seçim sürecini ve daha geniş savunuculuk hedeflerini beslemek için bulguların kullanımını da etkileyecektir. Ziyaretlerin planlanmasının, kurumun stratejisiyle uyumlu çok yıllık (tipik olarak iki veya üç yıllık bir süreyi kapsayan) bir program olarak tasarlanabileceğini göz önünde bulundurmak da önemlidir.

Seçim sürecinde, aşağıdaki kriterler dikkate alınacaktır:

- *Ortam türü* (örneğin, çocuk alıkoyma merkezi, bakım kurumu, yatılı okul, ruh sağlığı kurumu, mülteci kampı), tesis türleri arasında bir denge sağlanması ve mümkün olduğu ölçüde tüm ortamların kapsanması dikkate alınmalıdır
- Tesisdeki çocukların özellikleri (örneğin, yaş, toplumsal cinsiyet ve ruhsal ve fiziksel sağlık, engellilik, ebeveyn bakımı, göç/ikamet durumu, belirli bir etnik veya dini gruba üyelik ile ilgili kişisel durum)
- Tesisin *coğrafi konumu* (örneğin, alanın/bölgenin/mahallenin kırsal/kentsel, sosyo-ekonomik durumu, dağlık alanların veya adaların izolasyon derecesi, çatışma veya doğal afet nedeniyle acil durum alanı)
- Ülke bağlamı, çocuğun maruz kalabileceği risklerin doğasını etkiler.

Ziyaret edilecek tesislerin belirlenmesi, amaca bağlı olarak farklı yaklaşımları içerebilir. Aşağıdaki tablo, çeşitli tespit yöntemlerini ve bunların belirli hedeflerle nasıl uyumlandığını açıklamaktadır.

İstatistiksel örnekleme	Nüfusun, yani çocukların ve tesisin coğrafi konumunun bir örnekleme ile bölge genelinde belirli bir tesis türünün durumuna ilişkin temsili bir görünüm elde etmek
Tematik örnekleme	Örneğin, tematik bir raporda kullanmak üzere belirli, önceden tanımlanmış bir konu hakkında bilgi toplamak
Duyarlı ziyaretler	Çocuk hakları ihlali raporlarını (örneğin, bireysel şikâyetler, teftiş raporları, medya haberleri) takiben belirli tesisleri izlemek
Rastgele ziyaretler	Devam eden izlemeyi yürütmek, ihlalleri önlemek ve yeni veya gizli sorunları ortaya çıkarmak için rastgele, hazırlıksız ziyaretler düzenlemek

Bu yaklaşımlar birleştirilebilir. UİHK, bireysel şikâyetler yoluyla belirlenen bir durumdan kaynaklanan tematik bir izleme raporu oluşturmak için, örneğin kentsel ve kırsal alanları veya daha zengin ve daha fakir alanları kapsamak ve karşılaştırmak amacıyla istatistiksel analizlerden yararlanabilir.

Her durumda, UİHK'nın kendi yetki alanı altındaki tüm bölgede, özellikle de erişimin daha zor olduğu alanlarda bulunan kapalı ortamları nasıl kapsayacağını düşünmesi esastır. Ücra bölgeler tipik olarak sınırlı siyasi görünürlüğe sahiptir, nüfusları genellikle sosyal ve ekonomik açıdan dezavantajlı kişilerden oluşur ve çoğu zaman sosyal hizmetlerin kapsamı ve kalitesi sınırlıdır. Bu nedenle, tesisler için finansman yetersizliği ve eğitilmiş personel eksikliği ihtimal dahilindedir. Dolayısıyla UİHK'nın bu tür yerleri izlemesi ve sorunlu alanları belirlemesi özellikle önemlidir.

İzleme ziyaretlerini kim gerçekleştirmelidir?

İzleme ziyaretlerini kimin gerçekleştirmesi gerektiği, personel sayısına, becerilerine, uzmanlıklarına ve konumlarına bağlıdır ve ziyaretin amacı ile yakından ilişkilidir. Her durumda, temel amaç tesis personelinin iş birliği olduğundan, ziyareti gerçekleştirenlerin yaklaşımı mümkün olduğunca uzlaşmazlıktan uzak, iş birliğine dayalı olmalıdır.

Tesis personeli UİHK'in olumsuz kararlar vereceğinden korku duyabileceğinden, UİHK personelinin tutum ve davranışlarıyla bu tür endişeleri gidermeye çalışması önemlidir. Amaç, ziyaretin amacının çocukların yaşamlarını iyileştirmek olduğunu ve ziyaretin hem personel hem de çocuklar için endişelerini ifade etmeleri ve bunların daha yüksek düzeyde duyulması için bir fırsat olduğunu vurgulayarak tesis personelinin iş birliği yapmasını sağlamaktır.

Sonuç olarak, küçük bir tesis için iki kişilik, orta ya da büyük bir tesis için en az üç kişilik bir ekip, ziyareti gerçekleştirmek için genellikle yeterlidir. Küçük bir ekip, tesisteki personel ve çocuklar ile daha fazla

kişisel etkileşimler kurulmasına olanak tanır. Ayrıca, genellikle personelin çok sınırlı olması ve belirli tesislere seyahat etmeye ayrılacak mali kaynaklar göz önüne alındığında, UİHK'nın süreci yönetmesi daha kolay olacaktır.

Ancak bazı durumlarda – özellikle büyük bir tesis izlemesi söz konusuysa– daha büyük bir ekip gerekli olabilir. Çocuklarla ve personelle görüşmeler, sahadaki izleme ekibi daha büyük olsa bile tercihen iki kişilik bir ekip tarafından yapılmalıdır. Bu sayede, çok fazla sayısal dengesizlik yaratılmadan, bir kişinin görüşmeyi yürütmesi diğerinin de not alması mümkün olabilir.¹¹

İzleme ekibinin ilgili becerilere sahip eğitilmiş personelden oluşması gerekir. UİHK'nın stratejisi, özellikle görüşme teknikleri ve güvenilir veri toplama ile ilgili olarak, çocukların kapalı ortamlardaki durumlarını izlemekle görevlendirilecek personele yönelik eğitimi ciddi olarak dikkate almalıdır.

Ayrıca, gözlemciler çeşitli özelliklere ve toplumsal cinsiyet, dil ve kültür açısından çeşitli geçmişlere sahip olmalıdır. Mesleki uzmanlık çeşitliliği de işlevsel olabilir; sağlık uzmanı sağlıkla ilgili konuları değerlendirebilirken; öğretmen, eğitim konularını en iyi şekilde değerlendirebilir.

İhtiyaç duyulduğunda, tercümanlar çocuklarla görüşme yapabilmeli ve etkileşim kurabilmelidir. Tercüman seçerken, ulusal veya etnik kökenleri gibi belirli özelliklerin, görüşülen kişiler arasında sığınmacı olan ve kendi hükümetleri tarafından misilleme yapılmasından korkanlarda korku veya endişeye yol açabileceğinin ya da aynı dili konuşan etnik gruplar arasında şiddet geçmişi olabileceğinin farkında olmak önemlidir.¹² Tercümanlar da gizlilik hükümlerine tabi olmalıdır.

Belli durumlarda UİHK yöneticisinin de dahil olduğu bir ekip görevlendirilebilir. Tesis hakkında önemli şikâyetlerin söz konusu olması ya da konunun siyasi açıdan hassasiyet taşıması, bu gibi durumlara örnektir. Kurum yöneticisinin bazı ziyaretlere katılması, çocukların deneyimlerini ve günlük yaşamlarını daha iyi anlaması ve görüşlerini, karar alıcılar ve medya da dahil olmak üzere etkileşimde bulunduğu kitleye iletebilmesi açısından çok önemlidir.

UİHK'nın neyi izlemesi gerekir?

Daha önce belirtildiği gibi, UİHK'in görevi tüm çocuk haklarına ilişkin bir izleme gerçekleştirmektir. Bu nedenle, belirli düzenlemelere uygunluk ya da finansman gibi yalnızca belirli konulara odaklanan denetim sistemlerinden farklıdır. UİHK'in geniş yetki alanı göz önüne alındığında, ziyaretleri gerçekleştirmeden önce, çocuk haklarının desteklenip desteklenmediğini değerlendirmek için ele alınması gereken somut konuları belirlemek önemlidir.

Aşağıdaki tablo, izlenmesi gereken kilit alanları ve ÇHS'nin ilgili hükümlerini vurgulamaktadır. Kapsamlı değildir; hakların kapalı ortamlarda çocukların yaşamlarında nasıl somut öğelere dönüştüğüne dair bir gösterge sunma amacını taşır. UİHK'nın, ilgili tüm konuların yeterince kapsandığından ve tesislerden tutarlı verilerin topladığından emin olarak, sahada izlenecek somut öğelerden oluşan kendi kontrol listesini geliştirmesi gerekecektir.

¹¹ Office of the High Commissioner for Human Rights, Manual on Human Rights Monitoring, güncellenmiş 2001 baskısı.

¹² A.g.e.

Alanlar	İlgili temel ÇHS hükümleri	İzlenecek hususlara dair örnekler
Maddi koşullar	Madde 27 – Uygun yaşam standardı hakkı	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Çocuklar yeterli gıda temin edebiliyor mu? Besleyici ve sağlıklı bir beslenme biçimine erişimleri var mı? ☐ Ortam temiz mi? ☐ Sanitasyon tesisleri temiz, erişilebilir, çalışır durumda ve kişi sayısı bakımından yeterli mi? Özellikle kız ve oğlan çocuklarının bir arada bulunduğu ortamlarda çocuklar için mahremiyet ve güvenlik sağlanıyor mu? ☐ Ortam güvenli mi? Çocuklar için herhangi bir tehlike söz konusu mu (elektrik, yangın güvenliği, pencerelerde/balkonlarda korumalar ve mutfak gibi tehlikeli alanlara erişim)? ☐ Ortam yeterince ısıtılmış, soğutulmuş veya havalandırılmış mı? Aydınlatma yeterli (veya çok aşırı olmayan düzeyde) mi? ☐ Çocukların hareket etmesi için yeterli alan var mı? Aşırı kalabalıklık sorunu oluyor mu? ☐ Alan yeterli donanıma sahip mi/mobilyalar yeterli mi? ☐ Çocuklara göre uyarlanmış donanımlar, dekorasyon, oyun alanları ile ortam çocuk dostu mu? ☐ Ortam engelli çocukların erişimine uygun mu?
Eğitime Erişim	Madde 28 – Eğitim hakkı Madde 29 – Eğitim hedefleri	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Çocukların aşağıdakilere erişimi var mı: ☐ Anaokul eğitim ortamlarına ve ulusal müfredata uygun erişim? ☐ Eğitim faaliyetlerine erişim? ☐ Özel eğitim ihtiyaçlarına göre desteğe erişim? ☐ Diğer çocuklarla eşit koşullarda öğrenmeye olanak sağlayacak şekilde dijital ortama erişim?

Alanlar	İlgili temel ÇHS hükümleri	İzlenecek hususlara dair örnekler
Sağlık hizmetlerine erişim	Madde 24 – Sağlık ve sağlık hizmetlerine erişim hakkı	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Tesis bünyesinde sağlık hizmeti veriliyor mu? ☐ Çocukların dışarıdaki sağlık hizmetlerine erişimi var mı? ☐ Bu tür erişimlerin önünde herhangi bir engel var mı? ☐ Çocukların ruh sağlığı hizmetlerine erişimi var mı? ☐ Çocukların cinsel sağlık ve üreme sağlığı hizmetlerine ve danışmanlığına güvenilir erişimi var mı?
Bireyselleştirilmiş yaklaşımlar	<p>Madde 3 – Çocuğun yüksek yararları</p> <p>Madde 20 – Uygun ebeveyn bakımından yoksun çocuklar</p> <p>Madde 23 – Engelli çocukların hakları</p> <p>Madde 37 – Özgürlüğünden yoksun bırakılmış çocukların hakları</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Çocukların bireysel ihtiyaçları dikkate alınıyor mu; alınıyorsa nasıl? ☐ Çocukların yardım ve bilgi alabilecekleri belirli bir personel görevlendiriliyor mu? ☐ Tesis personeli her çocuğun durumunu gözden geçirmek üzere toplantılar düzenliyor mu? ☐ Bazı çocukların özel ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla tesisin işleyişinde uyarlamalar yapılıyor mu? ☐ Çocuklar bireyselleştirilmiş psikososyal destek ve eğitim desteği alıyor mu? ☐ Dış, topluluk temelli bir destek ağı var mı ve tesis bununla nasıl iş birliği yapıyor? ☐ Yerleştirmenin periyodik olarak gözden geçirilmesi için sistem ölçeğinde bir mekanizma mevcut mu?

Alanlar	İlgili temel ÇHS hükümleri	İzlenecek hususlara dair örnekler
<p>Oyun, boş zaman ve boş zaman etkinlikleri</p>	<p>Madde 31 – Dinlenme, boş zaman, oyun, boş zaman etkinlikleri, kültürel yaşam ve sanat hakkı</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Tesisin oyun ve boş zaman etkinliklerine ayrılmış alanları var mı? ☐ Çocukların oyun ve boş zaman etkinlikleri için açık alana erişimi var mı? ☐ Bu alanlar yeterli miktarda oyun materyali (oyuncak, top vb.) ile donatılmış mı? ☐ Oyun ve boş zaman etkinliklerine zaman ayrılıyor mu? ☐ Çocukların tesis içinde ve/veya dışında boş zaman etkinliklerine erişimi var mı? ☐ Çocukların tesis içinde ve/veya dışında spor aktivitelerine erişimi var mı? ☐ Oyun ve boş zaman etkinlikleri için tesisler/ alanlar engelli çocukların erişimine açık mı?
<p>Medeni haklara saygı (ifade, din, dil, örgütlenme, bilgi edinme)</p>	<p>Madde 13 – İfade özgürlüğü</p> <p>Madde 14 – Düşünce, vicdan ve din özgürlüğü</p> <p>Madde 15 – Örgütlenme özgürlüğü</p> <p>Madde 17 – Uygun bilgilere erişim</p> <p>Madde 30 – Azınlıklardan ve yerli halklardan çocukların kültürlerini yaşama, ibadet ve dillerini kullanma hakları</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Kapalı ortamda çocuklar ibadetlerini yapabiliyor ve dillerini konuşabiliyor mu? ☐ Bilgileri, özellikle haklarına ilişkin olanları nasıl alıyorlar? ☐ Çocuklar örgütlenebiliyor ve temsilci seçebiliyor mu?

Alanlar	İlgili temel ÇHS hükümleri	İzlenecek hususlara dair örnekler
Çocukların görüşlerinin alınması için mekanizmalar/ fırsatlar (bireysel ve toplu olarak)	Madde 12 – Sesini duyurma hakkı Ayrıca bkz. medeni haklar	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Çocukların personelle görüşmek ve görüş ve endişelerini paylaşmak için düzenli fırsatları var mı? Dinlendiklerini düşünüyorlar mı? Görüşlerini ifade etmeleri sonucunda somut bir değişim gördüler mi? ☐ Tesisin resmi bir çocuk katılımı mekanizması var mı? Kullanılıyor mu ve etkili mi? Somut bir değişime yol açtı mı? ☐ İletişim güçlüğü çeken çocukların (engelli çocuklar, küçük çocuklar, ulusal dili konuşmayan çocuklar, travma yaşamış çocuklar ve diğerleri) seslerini duyurmalarına yönelik olarak uygulanan özel tedbirler mevcut mu?
Şiddet ve istismardan korunma	Madde 34 – Cinsel sömürden korunma Madde 35 – Kaçırma, satış ve insan ticaretinden korunma Madde 36 – Diğer sömürü türlerinden korunma Madde 37 – İşkence, onur kırıcı ve aşağılayıcı muamele yasağı Madde 39 – Çocuk mağdurların fiziksel ve psikolojik yönden iyileşmesi ve toplumla yeniden bütünleştirilmeleri	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Çocuklar fiziksel, cinsel veya psikolojik şiddet vakalarını bildiriyor mu? ☐ Tesisin çocuk koruma politikası var mı? ☐ Personelin şiddet ve istismar şikâyetlerini ele aldığı bir mekanizma var mı? Personelin hesap verebilirliği nasıl sağlanıyor? ☐ Akran şiddeti nasıl ele alınıyor?
Personel eğitimi ve yetkinlikler	Madde 4 – Genel uygulama tedbirleri	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Yönetim de dahil olmak üzere personel, çocuk hakları konusunda eğitim alıyor mu? ☐ Personel, çocuk gelişimi, travmanın ele alınması ve olumlu disiplin gibi ilgili diğer eğitimleri alıyor mu?

Alanlar	İlgili temel ÇHS hükümleri	İzlenecek hususlara dair örnekler
Kanun yoluna erişim	<p>Madde 4 – Genel uygulama tedbirleri</p> <p>Madde 37 – Özgürlüğünden yoksun bırakılmış çocukların hakları</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Çocukların haklarının ihlal edilmesi durumunda etkili bir kanun yoluna erişimleri var mı? ☐ Çocuklar kanun yolunun bilincinde mi? Buna güveniyorlar mı? ☐ Çocuklar bir sorunları olduğunda kiminle konuşuyor?
Mahremiyet	<p>Madde 16 – Mahremiyet hakkı</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Çocukların kendilerine ait odaları var mı? ☐ Çocukların kendileriyle baş başa kalabilecekleri bir alanı var mı? Kişisel/değerli eşyalarını koyabilecekleri bir alana sahipler mi? ☐ Çocukların e-posta ve telefon dahil yazışmaları özel mi yoksa kontrol ediliyor mu? ☐ Çocuklar dijital ortama mahremiyet içinde erişebiliyor mu? Çevrimiçi gizlilik ve koruma ile ilgili bir politika mevcut mu? ☐ Sanitasyon tesisleri mahremiyeti güvence altına alacak şekilde donatılmış mı? ☐ Çocuklar, mekân içindeki akranlarıyla ve akrabaları ve ilgili diğer kişilerle özel/ izlenmeyen konuşmalar yapabiliyor mu? (örn. Hekim, avukat, mekân dışında ilgili yetişkinler) ☐ Personel; diğer personel, çocukların akranları ve üçüncü taraflara karşı durumlarını gizli tutmak da dahil olmak üzere çocukların mahremiyetine saygı duyuyor mu? Gizlilik ve çocukların şiddetten korunması arasındaki dengeye gereken saygıyla yaklaşıyor mu?
Ebeveynler ve diğer yakın akrabalarla ilişkiler	<p>Madde 9 – Aileden ayrılma</p> <p>Madde 22 – Mülteci çocukların hakları</p> <p>Madde 37 – Özgürlüğünden yoksun bırakılmış çocukların hakları</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Ebeveynlerin ve akrabaların ziyaretlerine izin veriliyor mu (çocuğun yüksek yararına yönelik yargı kararlarının ötesinde)? ☐ Çocuklar ebeveynleri ve akrabaları ile düzenli olarak iletişim kurabiliyor mu (e-posta, telefon, mesaj)? ☐ İletişimler özel mi (ayrıca bkz. mahremiyet hakkı)?

Alanlar	İlgili temel ÇHS hükümleri	İzlenecek hususlara dair örnekler
Ayrımcılık içeren uygulamalar	<p>Madde 2 – Ayrımcılığa uğramama hakkı</p> <p>Madde 14 – Din özgürlüğü</p> <p>Madde 22 – Mülteci çocukların hakları</p> <p>Madde 23 – Engelli çocukların hakları</p> <p>Madde 30 – Azınlıklardan ve yerli halklardan çocukların hakları</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Oğlan ve kız çocukları için farklı kurallar var mı? ☐ Tesis, engelli çocuklar ve engelli ebeveynleri/ akrabaları için erişilebilir mi? ☐ Bazı gruplar tesiste daha fazla mı temsil ediliyor? ☐ Kabul standartları çocuğun ailesinin servetine/ isteğe bağlı ücretlere göre değişiyor mu?

Gürcistan – Çocuk bakım sisteminin halk savunucusu tarafından izlenmesi

Gürcistan halk savunucusu, küçük aile evlerine, koruyucu ailelere ve devletin yeniden entegrasyon alt programına katılan ailelere ve dini yatılı okullara izleme ziyaretleri gerçekleştirmiştir. Çocuk bakım kurumlarının ve devlet alt programlarının izlenmesi hem nicel hem de nitel yöntemler kullanılarak yapılmıştır: Yararlanıcılar, bakım verenler ve sosyal çalışmacılar için anketler ve yararlanıcılar, bakım verenler ve sosyal çalışmacılarla nitel görüşmeler, ayrıca görsel incelemeler ve belgelerin incelenmesi.

İzleme şu hususları kapsamıştır: çocukların duygusal gelişimi ve şiddet karşısında korunmaları, eğitim ve psikososyal gelişim; fiziksel çevre ve sağlık ve beslenme. İzleme sonucunda, halk savunucusu, 45 çocuk hakları ihlali iddiasıyla ilgili işlem başlatmış ve ilgili kurumlara dört tavsiyede bulunmuştur. Toplanan bilgiler temelinde tavsiyeleri de içeren özel bir rapor hazırlanmıştır.

Kaynak: Gürcistan halk savunucusu (Ombudsman), Çocuk Bakım Sisteminin İzlenmesi – Alternatif Bakımın Etkinliği, özel rapor, Tiflis 2019.

UİHK'ler izlemeyi nasıl gerçekleştirmeli?

Yerinde izleme, genellikle ilgili iki kritik konu arasındaki ikilemler ve gerilimlerle kendini gösteren karmaşık bir süreçtir. Bir yandan, doğruluğun önemi, farklı kaynaklardan çok miktarda bilgiyi toplamayı, doğrulamayı ve analizi içerir. Toplanan verilerin karşılaştırılabilirliğine özellikle dikkat edilmesi gerekir. Bilhassa da izleme, daha geniş bir teftişi veya belirli bir konu hakkındaki rapora dahil edilecek bilgileri içerdiğinde. Diğer taraftan izleme, ziyaretin kapalı ortamdaki işleyiş ve dinamikler üzerindeki etkisinin, özellikle çocuklar için olası yansımalarının dikkate alınmasını gerektirir. Bu, herhangi bir olası olumsuz etkiyi en aza indirmek için koruma tedbirlerin alınmasını sağlamak anlamına gelir.

Hangi belgelerin gözden geçirilmesi gerekir?

UİHK'lerin yasal yetkileri, belgelere erişim açısından farklılık gösterebilir. Ancak çoğu durumda, tesisler istenen tüm belgeleri sunmakla yükümlüdür. UİHK için genellikle faydalı olacak belge türleri aşağıdakileri içerir:

- *Akreditasyon belgeleri ve finansman anlaşmaları.* Bu belgeler, tesisin kamu makamlarına karşı sorumluluğunu gösterir ve hesap verebilirlik süreçleri oluşturur. Özellikle, kapalı ortamın ne taahhüt ettiğinin ve finansman ve gözetim için hangi özel yetkiye sahip olduğunun belirlenmesini sağlarlar. Bu nedenle, tesisin işleyişi üzerinde etkili sistemik sorunları belirlemeye yardımcı olabilirler.
- *Denetimler, idari ve mali raporlar.* Bu raporlar, ortamın işletilmesine ve mevcut fonların kullanımına ilişkin göstergeler sunar. Akreditasyon ve mali belgelerle birlikte okunmaları gerekir.
- *Tesisin işleyişi ve davranış kuralları ile ilgili belgeler.* Kurum içi belgeler, ortamın kendi kendine oluşturulan kurallarına ilişkin bilgi verir. Özellikle personel ve yönetim tarafından uygunsuz eylem ve davranışların tartışılması ve ele alınması için etkili bir giriş noktası sağlayabilirler.
- *Katılım çizelgesi.* Katılım çizelgesi veya benzeri bir belge, tesisin taahhüdünü açıkça belirtir ve genellikle çocuklar ve ebeveynleri veya akrabaları dahil olmak üzere doğrudan kullanıcılara yöneliktir. Açık ve erişilebilir bir dilde yazılmalı, şikâyet mekanizmasının için iletişim bilgilerini içermeli ve tesiste görünür olmalıdır. Varlığı ve kalitesi, tesisin hak sahiplerini dikkate alma derecesine işaret eder ve bu, daha sonra diğer belgeler ve görüşmelerle kontrol edilebilir.
- *Çocuk koruma politikası.* Böyle bir politikanın sadece varlığı bile kapalı ortamlarda çocuklara yönelik şiddetin önlenmesine ve ele alınmasına belirli bir derecede dikkat gösterildiğini ortaya koyar. Kabul edilmiş uluslararası standartlara uygun kalitesi ve personelin tanıklığıyla toplanan bilgiler, etkinliğinin daha iyi değerlendirilmesini sağlayacaktır.
- *Personel listesi, roller, nitelikler ve eğitim.* Personel sayısı, rolleri ve mesleki nitelikleri, ortamdaki personelin yeterli ve işlevini yerine getirmek için doğru becerilere sahip olup olmadığını belirlemeye yardımcı olacaktır. Katılan eğitim, personelin hangi yetkinlikleri geliştirdiğini ve ayrıca personel becerilerini geliştirmeye yönelik devam eden yatırımların olup olmadığını gösterir. Ayrıca, insan kaynaklarının gözden geçirilmesi, daha fazla araştırma için işe alım süreçleri ve olası yetersizlikler hakkında fikir verir.
- *Temel özellikleri (yaş, cinsiyet, kapalı ortamda bulunma nedeni) ve tesisteki yaşamlarında kilometre taşları (kalış süresi, ziyaret sıklığı, tesisten ayrılma izinleri, okul eğitimi, etkinlikler/hobiler) ile çocukların listesi.* Bu tür bilgiler özel ve hassastır ve bu nedenle büyük bir dikkatle ele alınmalıdır. Çocukların dosyalarına erişim, hangi çocukların kapalı ortamda, neden ve ne kadar

süreyle bulunduğu hakkında bilgi verir. Ayrıca, çocukların kapsamlı gelişimleri veya olası sorunların tespiti için dış dünyayla etkileşime girme fırsatlarını belirlemeye yardımcı olur. Personel tarafından tek tek çocuklar hakkında yapılan yazılı yorumlar, çocukların kapalı ortamda nasıl görüldüğü ve onlara nasıl davranıldığı konusunda da fikir verir.

Kimlerle görüşülmelidir?

İzleme ziyareti, bir dizi aktörle yapılan görüşmeleri içermelidir. Bu görüşmeler, UİHK'nın ilgili bilgileri toplamasını, izleme rolünü açıklamasını ve değişim yolları üzerinde ortaklaşa düşünülmesini sağlar. Bu ikili işlevin, özellikle ilgili sorular sorarak ve iş birliğine dayalı bir tutumla UİHK'nın görüşme yaklaşımına tam olarak entegre edilmesi gerekir.

Görüşülecek aktörler aşağıdakileri içerir:

- *Tesis yönetimi, özellikle de yöneticisi.* UİHK'nın kapalı ortamlarda çocuk haklarının izlenmesine ilişkin rolü, yetkisi ve yetkinliklerini ziyaretin başlangıcında tesisin üst düzey yöneticilerine açıklamak önemlidir. Yönetimin, izleme sürecinin nasıl gerçekleşeceği ve UİHK personeline nelere erişim izni verileceği konusunda bilgilendirilmeleri gerekir. İlk görüşme tesisin işleyişi, çocuk haklarına saygı, kazanımlar ve zorluklar hakkında bilgi toplamaya dair soruları da içermelidir. Diğer kaynaklardan alınan bilgileri doğrulamak ve sonraki adımları belirlemek için ziyaretin sonunda yapının üst yönetimiyle de görüşülmelidir. Uygun olduğunda, izleme ekibinin ilk izlenimleri yönetime sözlü olarak iletilebilir.
- *Farklı özelliklere sahip ve farklı durumlardaki çocuklar (sadece tesis tarafından belirlenenler değil).* Tesisin belgelerini inceledikten sonra, özellikleri, orada bulunma nedenleri ve kalış süreleri nedeniyle ortamda farklı durumda olan çocukları belirlemek önemlidir. Tesis yönetimi, görüşülecek birkaç çocuk belirleyebilir, ancak UİHK personelinin bu önerilerin ötesine geçmesi ve kendilerini onlara uymak zorunda hissetmemesi gerekir. İster bireysel ister gruplar halinde görüşsünler, çocuklar tesis personeli olmadan da UİHK personeli ile etkileşime girebilmelidir. Bununla birlikte, çocuklar güvenilir bir kişinin huzurunda konuşmayı da seçebilmeli ve görüşmeden önce her zaman onayları istenmelidir.
- *Eğitim personeli ve/veya günlük bakım verenler.* Bu kişiler, kapalı ortamda çocuklarla düzenli temas halinde olan ve ebeveynlerinden ayrılmış çocuklara bakım sunmaktan ve ebeveyn rolünü yerine getirmekten sorumlu olan kişilerdir. Görüşme, çocukların günlük deneyimleri hakkında somut bilgilerin yanı sıra eğitim personelinin rollerini nasıl gördükleri, karşılaştıkları zorluklar ve tesisin ve sistemin genel işleyişine ilişkin görüşleri hakkında somut bilgiler toplamaya olanak tanır.
- *(İlgili olduğunda) sağlık personeli, aşçılar, temizlik görevlileri, güvenlik görevlileri ve kültürel arabulucular/tercümanlar vb. dahil olmak üzere diğer personel.* Bu tür personelin, çocukların bakımında daha dolaylı bir role sahip olduğu düşünülebilir, ancak genellikle tesiste neler olup bittiğini iyi takip ederler ve çocukların sırdaşları olabilirler. Bu nedenle, tesisteki çocuk haklarının durumu ile ilgili kritik bilgiler verebilirler.
- *Tesis içi veya dışındaki ebeveynler ve bakım verenler (ilgili ve mümkün olduğunda).* Çocukların akrabaları, ister tesis dışında ister çocuklarıyla birlikte tesiste tutuluyor olsunlar, farklı bakış açısıyla bilgi verebilirler. Çocukların tesisteki deneyimleri hakkında konuştuklarını duymuş ve bir şeyler görmüş olabilirler. Onaylamadıkları ziyaretler veya davranışlarda bulunan tesis personeli ile ilgili zorluklarla karşılaşmış olabilirler. Çocukların akrabalarıyla görüşürken, ortamın olumlu ya da olumsuz bir şekilde tasvir edilmesinde olası önyargıları ve kazanılmış hakları akılda tutmak önemlidir.

Kapalı ortamlarda çocuklarla görüşme yapmak

Görüşmeden önce

- ❑ Görüşme sorularını hazırlayın
- ❑ Olası iletişim sorunlarını (örneğin, yaş, dil, engellilik veya travma nedeniyle) ve bunların nasıl ele alınacağını öngörün
- ❑ Görüşme yapılacak yerin uygunluğundan emin olun
- ❑ Tercümanı uygun şekilde hazırlayın

Görüşme sırasında

Görüşmeye giriş

- ❑ Selamlayın ve çocuğun meşgul olduğu şeyi böldüğünüz için özür dileyin
- ❑ Adınızı ve görevinizi belirtin (odadaki herkese, tercümanlar dahil)
- ❑ Çocuğa adını, yaşını ve kapalı ortamda ne kadar süredir bulunduğunu sorun
- ❑ Çocuğa bugün nasıl olduğunu, az önce ne yaptığını, okul için nereye gittiğini, en sevdiği hobilerini veya diğer uygun ve tarafsız buz kırıcı soruları sorun
- ❑ UİHK'nın ne olduğunu ve rolünü açıklayın
- ❑ Neden orada olduğunuzu, görüşmenin amacını açıklayın
- ❑ Gizlilik, hangi bilgilerin kimlerle ve nasıl paylaşılacağı konusunda net olun
- ❑ Yapabilecekleriniz ve yapamayacaklarınız konusunda net olun
- ❑ Çocuğa, sorularınızı yanıtlamayı kabul edip etmediklerini sorun ve istedikleri zaman durmakta serbest olduklarını belirtin
- ❑ Size söyleyecekleriyle ilgilendiğinizi, çünkü söylediklerinin sizin için önemli olduğunu vurgulayın
- ❑ Çocuğa görüşme hakkında soruları olup olmadığını sorun
- ❑ Çocuğun ortamdan ve odadaki kişilerden memnun olup olmadığını, tercihen açık uçlu sorular sorarak öğrenin (örneğin, bir erkekle mi yoksa kadınla mı konuşmayı tercih edersin? Görüşmeyi başka bir yerde mi yapmak istersin yoksa burada iyi misin? Burada seni rahatsız eden herhangi bir şey veya biri var mı?)

Görüşmenin yürütülmesi

- ❑ Görüşmeyi kilit sorular üzerine inşa edin, ancak sorgulamadan ziyade diyalog gibi hissettirecek şekilde görüşmeyi yarı yapılandırılmış halde tutun

- ❑ Çocuğu dikkatle dinleyin ve takip soruları sorun
- ❑ Nasıl hissettiklerini anladığınızı ifade edin, çocuğun dile getirdiği bir ifadenin geçerliliği hakkında yargıda bulunmadan veya onu onaylamadan empati gösterin
- ❑ Doğru anladığınızdan emin olmak için çocuk tarafından paylaşılan bilgileri yeniden düzenleyin ve doğrulayın
- ❑ Bilgiyi doğrulamak için aynı soruyu birkaç kez tekrar etmekten kaçınin –bu teknik yetişkinler için işe yarayabilirken, çocuklar genellikle yanlış bir cevap verdiklerini düşünecek ve düzeltmeye çalışırken ifadeyi tutarsız hale getireceklerdir
- ❑ Müdahaleci ve konuyla doğrudan ilgili olmayan sorular sormayın
- ❑ Çocuğun söylediklerine karşı yargılayıcı, onaylayan veya onaylamayan herhangi bir yorum yapmayın veya beden diline dikkat edin
- ❑ Çocukların genellikle yetişkini, özellikle de otorite konumundaki yetişkini memnun etmek ve “doğru” yanıtı vermek isteyeceklerini unutmayın. Bu nedenle, kendi beklentilerinizin farkında olmanız, mesafeli durmanız ve görüşme boyunca tarafsız kalmanız önemlidir.
- ❑ Çocuğun rahatsız veya sıkıntılı görüldüğünü fark ederseniz görüşmeyi kesmekten çekinmeyin
- ❑ Başka birinin size söylediği, kimliği ortaya çıktığında diğer kişiyi riske atabilecek bir bilgiye atıfta bulunmayın
- ❑ Çocuklara cevapları üzerinde düşünmeleri için zaman verin, acele etmekten kaçınin ve sorular arasında duraklamaktan çekinmeyin
- ❑ Mümkün olduğunca doğrudan konuşma biçimi kullanarak ve çocuğun kullandığı kelimeleri tam olarak yansıtarak görüşmeyi kaydedin veya not alın

Görüşmenin sonlandırılması

- ❑ Çocuğa size söylemek istediği başka bir şey olup olmadığını sorun ve düşünmesi için ona birkaç saniye verin.
- ❑ Çocuğa görüşmeden sonra alınması gereken özel bir önlem olup olmadığını sorun
- ❑ Görüşmenin sonuna geldiğinizi açıklayın
- ❑ Çocuğa bundan sonra ne olacağını, toplanan bilgilerle ne yapacağınızı ve söyledikleriyle ilgili ek geri bildirim alıp almayacağını söyleyin
- ❑ Neleri yapabileceğinizi ve yapacağınızı, neleri yapamayacağınızı ve yapmayacağınızı, özellikle çocuk görüşme sırasında bir talepte bulunduysa, tekrar, net bir şekilde açıklayın
- ❑ Çocuk tehlikede olduğu için bir vakayı başka bir kişiye veya polise bildirmeniz gerekirse, çocuğun yüksek yararına olduğu sürece bunu çocuğa bildirmeniz önemlidir

- ❑ Çocuğa sizinle veya UİHK ile iletişime geçmesi yönünde bilgi verin, isterlerse onu davet edin
- ❑ Katılımları için teşekkür edin ve görüşlerinin önemli olduğunu bir kez daha vurgulayın.

Görüşme sonrasında

- ❑ Üçgenleme/doğrulama veya daha fazla araştırma gerektirebilecek bilgileri belirleyerek notlarınızı gözden geçirin ve tamamlayın
- ❑ Çocuğa verdiğiniz herhangi bir taahhüdü yerine getirmek için derhal harekete geçin
- ❑ Toplanan bilgilerin korunmasını ve gizliliğini sağlayın
- ❑ Çocuk tehlikedeysse, vakayı yönlendirerek durumu ele almak için gerekli adımları atın.

Neler görülmeli?

Çocukların konakladıkları ve zaman geçirdikleri binaları ilk elden görmek, izleme ziyaretinin önemli bir bileşenidir. Çocukların içinde yaşadıkları maddi koşulların bir göstergesinin yanı sıra alanın nasıl düzenlendiğine ve bunun çocukların haklarından yararlanmalarını olumlu ya da olumsuz nasıl etkilediğine dair bir genel bakış sağlar.

Dikkate alınabilecek bazı unsurlar şunlardır:

- Genel temizlik. Hijyen kaygılarına ek olarak, kirli veya düzensiz bir yer, çocuklara yönelik kötü yönetimin ve yetersiz bakımın bir göstergesi olabilir.
- Yeterli, çocuk dostu donanım (boyut, tasarım, dekorasyon, güvenlik). Düzgün boyanmış duvarlar ve çocuklara uygun mobilya ve donanımın yanı sıra ilgili güvenlik önlemlerinin (pencereler, balkonlar ve merdivenlerdeki bariyerler, yangın korumaları vb.) bulunduğu uygun bir alan, çocukların ortamdaki deneyimine dair fikir verir. UİHK'nın rolü, tüm güvenlik kurallarına uyumu denetlemek değildir, ancak temel tehlikeleri gözlemlenmek, çocukların güvenliğinin yeterince dikkate alınıp alınmadığını gösterecektir.
- Oda büyüklüğü, oda başına düşen çocuk sayısı, çocukların mahremiyeti ve değerli eşyaları (fotoğraflar, kişisel eşyalar) koyabilecekleri alan, aşırı kalabalığın olup olmadığını ve mahremiyete saygı gösterilip gösterilmediğini gösterir ve çocukların genel yaşam deneyimine ışık tutar.
- Sanitasyon hizmetlerinin durumu ve mevcudiyeti. Sanitasyon hizmetlerinin durumu ve çocuk sayısı ile orantılı çalışan tuvalet, duş vb. sayısı tesislerdeki yaşam koşullarının ve çocuk haklarına saygı duyulup duyulmadığının canlı bir örneğidir.
- *Banyolarda ve diğer yerlerde mahremiyet alanlarının mevcudiyeti.* Kapalı ortamlarda, çocuklar genellikle toplu tesislerde yaşamakta ve bu da yalnız kalabilecekleri alanların mevcudiyetini sınırlandırmaktadır. Aynı şekilde, özellikle banyolarda mahremiyete olarak tanımak, çocukların onuruna saygı gösterilmesi açısından çok önemlidir.
- *Yemek alanları.* Yemek yenen alanları ziyaret etmek, UİHK'nın düzenleme ve donanımın çocuklar için uygun olup olmadığını değerlendirmesini, genel süreci ve akran etkileşimleri için uygun olup olmadığını anlamasını sağlayacaktır.

Gürcistan – Devlet okulu öğrencilerinin su ve sanıtasyona erişiminin izlenmesi

Gürcistan halk savunucusu, öğrencilerin su ve sanıtasyona erişimini değerlendirmek üzere 108 devlet okulunda izleme ziyaretleri gerçekleştirmiştir. Seçilen okullar hem kentsel hem de dağlık bölgeler de dahil olmak üzere kırsal alanlardandır ve her biri farklı büyüklüktedir. İzleme hem nicel hem de nitel yöntemlere dayanmıştır: Anketlerden biri, kurumların görsel incelemesini kapsamış; ikincisi ise okul idarelerinin temsilcileriyle yapılan görüşmeler sırasında kullanılmıştır. Ek olarak, izleme, beş-yedinci sınıf çocuklar ile odak grup görüşmelerini de içermiştir. Okul yönetmelikleri ve müdürlerin yönergeleri gibi ilgili belgeler de gözden geçirilmiştir. Nihai raporda, tespit edilen eksiklikleri gösteren fotoğraflar da yer almıştır.

Kaynak: Gürcistan halk savunucusu (Ombudsman), Gürcistan devlet okullarında su ve sanıtasyona erişim, Özel Rapor, Tiflis, 2018.

- *Oyun ve boş zaman etkinlikleri için alanlar.* Çocukların oyun oynayabilecekleri ve yaşlılarıyla yapılandırılmamış zaman geçirebilecekleri alanlar önemlidir ve özellikle çocukların yetişkinlerle birlikte tutulduğu veya çocuk adaleti kapsamındaki davalar nedeniyle özgürlükten yoksun bırakıldıkları durumlarda bu husus gözden kaçırılmamaktadır.
- *Açık alanlar.* Özellikle kentsel alanlarda tüm tesislerde açık alan bulunmamakla birlikte, çocukların gelişimi için gerekli olan güvenli açık hava oyun ve spor imkânlarının incelenmesi gerekmektedir.

İzleme ziyaretleri sırasında hangi koruma tedbirleri alınmalıdır?

İzleme ziyaretleri sırasında genellikle iki ana kategoride çocuk koruma endişeleri ortaya çıkabilir:

1. *UİHK personelinin davranışları ve eylemleri.* Personel, bilinçli veya bilinçsiz olarak, örneğin müdahaleci veya yargılayıcı sorular, aşağılayıcı ifadeler ya da yetkilerini kullanarak çocuklara uygunsuz muamelede bulunmak gibi davranışlarla çocukların gelişimi için risk oluşturan tutumlara sahip olabilir.
2. *Ziyaret sırasında, özellikle bireysel görüşmeler sırasında ortaya çıkan meseleler.* Çocuklar, kendilerini riske sokan ve güvende tutulmaları için hızlı hareket etmeyi gerektiren şiddet durumlarını (kötü muamele veya cinsel istismar dahil istismar) dile getirebilir. Bu tür meseleler, izleme sürecinin ardından orta ve uzun vadeli iyileştirme ihtiyaçları kapsamına girmez. Karmaşıklardır, çünkü UİHK'in müdahalesi (polise veya adalet sistemine yönlendirme gibi) izleme işlevinin çerçevesine göre dengelenmelidir. Bu nedenle Avrupa İşkence ve İnsanlık Dışı Muameleyi Önleme Komitesi, UİHK'lerin bünyelerinde, bireysel şikâyetleri ele almak ve çocukları kapalı ortamlarda korumak için izleme ziyaretleri yapmak üzere farklı, net bir şekilde birbirinden ayrılmış birimler bulundurmasını tavsiye etmektedir.

Bunun gerekçesi, bağımsız UİHK ile incelenen tesis arasındaki güven seviyesinin, iş birliğine dayalı bir atmosfer yaratılmasında ve UİHK'in değişimi teşvik edecek şekilde yumuşak gücünü kullanma becerisinde araçsal olmasıdır. Bireysel durumları böyle bir bağlamda ele almanın riski, UİHK'in bir tehdit olarak algılanması ve çocukların yaptırımlara maruz kalmasıdır. Yine de bir çocuğun hayatı ve fiziksel veya psikolojik bütünlüğü tehlikede olduğunda, UİHK duruma bağlı olarak gerekli takibi yapmalı ve yetkilileri harekete geçmeye çağırmalıdır.

Bu nedenle, özellikle çocuklarla yapılan görüşmeler sırasında bilgi toplarken atılan adımların, tesis içinde veya dışında travma yaşamış olabilecek çocuklar üzerindeki potansiyel etkilerinin yanı sıra oluşturulabilecek beklentiler ve UİHK ile konuşmanın bir sonucu olarak maruz kalabilecekleri herhangi bir olası yaptırım ile birlikte değerlendirilmesi gerekir.

Çocuklarla doğrudan teması olan diğer kuruluşlar gibi, UİHK'lerin kendi çocuk koruma politikalarını geliştirmeleri, içeride çocuk koruma endişelerinin hem önlenmesini hem de giderilmesini, ayrıca çalışmalarını sırasında ortaya çıkan endişelerin giderilmesine yönelik prosedürlerin ele alınmasını sağlar.

Keeping children safe: Uluslararası çocuk koruma standartları

Standart 1: Politika

Bir olayın meydana gelmesi durumunda atılması gereken adımların ana hatlarını çizerek, kuruluşun çocuklara zarar verilmesini önleme taahhüdünü tanımlayan bir politikanın geliştirilmesi.

Standart 2: Kişiler

Tüm personel ve ortaklar için açık sorumlulukların ve beklentilerin belirlenmesi, bunların anlaşılabilir hareket edilmesinin desteklenmesi.

Standart 3: Prosedürler

Tüm program ve faaliyetlerde yüksek kaliteli koruma prosedürleri uygulayarak çocuklar için güvenli bir ortamın yaratılması.

Standart 4: Hesap Verebilirlik

Kuruluşun koruma tedbirlerinin düzenli olarak izlenmesi ve gözden geçirilmesi.

Kaynak: Keeping Children Safe, 'Zorlu uluslararası çocuk koruma standartlarının belirlenmesi' Londra, 2002.

Daha geniş düzeyde, izleme için etik yönergeler benimsemek, izleme personeline ziyaretler ve çocuklarla görüşürken 'yapılması ve yapılmaması gerekenler' konusunda rehberlik sağlamak açısından da çok değerlidir. Yönergeler, örneğin: bir görüşmenin gerekli olup olmadığını, bilgilendirilmiş onamın alınıp alınmadığını, çocuklar ve personelle paylaşılması gereken bilgi türünü (paylaştıkları bilgilerin nasıl kullanılacağı, gizlilik düzeyi, veri koruma, raporlama mekanizması) değerlendirmelerine yardımcı olacaktır.

Etik yönergelere dahil edilebilecek olası unsurlar

- ❑ İzleme ziyareti sırasında çocuklarla görüşme yapmak için temel ilkeler
- ❑ Görüşmeye veya odak grup görüşmesine çocukların katılımı için dahil etme ve hariç tutma kriterleri
- ❑ Çocuklarla görüşmelerin hazırlanması/yürütülmesi/sonlandırılmasına yönelik temel hususlar (örneğin, ilk temas: giriş; bilgilendirilmiş onam; üçüncü kişinin varlığı; gözlemcilerin davranış, tutum ve algıları)
- ❑ Çocuklarla görüşme öncesinde, sırasında ve sonrasında dikkate alınması gereken konular/ genel sorunlar.

Kaynak: Defence For Children International, 'Uygulama Rehberi – Çocukların özgürlükten yoksun bırakıldığı yerlerin izlenmesi', DCI, Cenevre, 2016.

Ziyaret ne kadar sürmelidir?

Ziyaretin uzunluğu, UİHK'nın hem içinden hem de dışından bir dizi faktöre bağlıdır, örneğin:

- *Ziyaretin amacı.* İzlemenin, bir tesisin işleyişinin tam bir incelemesinden mi oluşacağı yoksa belirli yönlere mi odaklanılacağı, farklı süreler gerektirecektir. Ancak, aktörlerle görüşmek ve sorunlu konuları ortaya çıkarmak için yeterli zaman ayırmak önemlidir.
- *Ziyaret edilecek tesisin niteliği ve büyüklüğü.* Örneğin, sadece birkaç çocuğu barındıran çocuk bakım kurumunu veya küçük bir psikiyatri hastanesini ziyaret etmek bir gün sürebilirken, bir mülteci kampını izlemek birkaç gün gerektirebilir.
- *Tesisteki çocukların durumu ve özellikleri.* Yaş, engellilik, travma ve dil gibi faktörler nedeniyle görüşme için ek süre ayrılması gerekebilir. Nitelikli etkileşimlere zaman tanımak için görüşmelerin daha uzun sürmesi ihtimali olduğunda, çocukların iletişim kurmada özel yardıma ihtiyaç duydukları ya da daha fazla güven tesis etmek için de ek süre hesaba katılmalıdır.
- *UİHK'in genel izleme planı ve kaynaklar.* UİHK stratejisi, çok sayıda tesise kısa ziyaretler yapılmasını veya sadece birkaç tesisin derinlemesine incelenmesini gerektirebilir. Tesislerin niteliğine göre iki strateji de bir arada da var olabilir: Örneğin, çocuk bakım tesislerine çok sayıda kısa ziyaret ve çocuk göçmenlerin tutulduğu iki veya üç merkeze daha uzun ziyaretler.

UİHK izleme ziyaretlerini ne zaman gerçekleştirmelidir?

UİHK sürekli olarak izleme ziyaretleri gerçekleştirmelidir. Ziyaretler, izleme amacıyla veya başka nedenlerle belirli bir bölgeye planlanan seyahatle bağlantılı olarak düzenlenebilir. İdeal olarak, bir ziyaret gerçekleştirildikten ve tavsiyeleri içeren bir rapor yayınlandıktan sonra, UİHK tavsiyelerin uygulanıp uygulanmadığını değerlendirmek ve göze çarpan engelleri belirlemek için altı ay ila bir yıl sonra tesise yeniden bir ziyaret gerçekleştirmelidir.

UİHK'nın yasal yetkisi, bir ortamı gerçekte olduğu gibi görme fırsatı sunan habersiz ziyaretler yapmayı da içermelidir. Bu, genellikle çocukların günlük deneyimlerini izlemenin en etkili yolu olarak kabul edilir. Ancak, UİHK tesisi ziyaretinden önce bilgilendirme yapmaya karar verebilir. Bu da tesise, koşulların daha olumlu -ancak muhtemelen daha az doğru- bir resmini sunmak için zaman tanıyacaktır. Bununla birlikte, daha fazla hazırlık yapılmasına da olanak tanır ve yönetim ile kurum dışından çocuk yakınları gibi görüşülecek ilgili paydaşların bulunmasına yardımcı olabilir. Duyurulan ziyaretler bazen izleme takibi için değerli olabilir ve UİHK'in ilerlemeyi değerlendirmesine ve tavsiyelerinin uygulanmasını tartışmasına olanak tanır.

5. DEĞİŞİM İÇİN İZLEME: İZLEMENİN ETKİSİNİ ARTIRMA

UİHK'ler tarafından kapalı ortamlarda çocuk haklarının izlenmesi, değişime yönelik olmalıdır ve çocukların günlük koşullarında, personelin çocuklara yönelik tutumlarında, çocukların görüşlerini dile getirme becerileri vb. konularında değişimi içermelidir. Amaç, bu tür bir değişikliğin hem tesis düzeyinde hem de sistem düzeyinde gerçekleşmesidir. Bu bakış açısının, ziyaretin tamamlanmasından ve raporun yayınlanmasından sonra değil, başından itibaren UİHK'nın izleme stratejisine dahil edilmesi gerekir. Olumlu değişim arayışı, izleme süreci boyunca UİHK'nın yaklaşımının ayrılmaz bir parçası olmalıdır. Bu nedenle, UİHK'in izleme faaliyetlerinin etkisinin nasıl artırılacağı üzerine düşünmesi önemlidir.

Artırılmış etki için stratejiler aşağıdakileri içerir:

Tesislerde

- *Sorunların ve bulguların tartışılması.* İzleme ziyareti sırasında, personel ve yönetim ile şu hususları değerlendirmek üzere toplantı yapmak değerli olacaktır: UİHK'in ön bulgularını tartışmak, toplanan bilgilerin bazılarını tekrar kontrol etmek ve tesisin çocuk haklarını tam olarak gerçekleştirme kabiliyetini etkileyen olası endişeler veya engeller hakkında görüşler almak. Amaç, iş birliğine dayalı bir atmosfer yaratmak ve UİHK ziyaretini gerekli iyileştirmeler üzerine düşünmek için bir fırsat olarak sunmak olmalıdır.
- *Tavsiyelerin uygulanması için tesisin bir plan geliştirmesinin teşvik edilmesi.* Tavsiyelerin dikkate alınmasını ve somut eylemlere dönüştürülmesini sağlamak için tesisle birlikte adımlar atmak önemlidir. Tesis personeli ve yönetimi, geniş bağlamın iyileştirme fırsatlarını sınırladığını iddia ederse, ek finansman veya yetkilendirme olmadığında bile kolayca uygulanabilecek eylemleri vurgulamak önemlidir. Bu, izleme sürecinin değerine ilişkin olumlu algı yaratmaya yardımcı olacaktır.
- *İlerleme ve atılan somut adımların değerlendirilmesi için takip ziyaretleri ve/veya anketler gerçekleştirerek uygulamanın izlenmesi.* İzleme ziyaretinden altı ay ila bir yıl sonra gerçekleştirilen takip ziyaretleri, şunlar için bir fırsat sunar: Yapılan tavsiyeler ışığında tedbirlerin alınıp alınmadığını değerlendirmek; yeni gelişmeleri belirlemek ve UİHK izlemesinin tek seferlik değil, devam eden bir süreç olduğu mesajını ileterek tesisleri tavsiyelere uymak için gerekli adımları atmaya daha fazla teşvik etmek.
- *Bireysel çocuk hakları ihlali vakalarının tespiti için izleme ziyaretlerinin kullanılması.* Yukarıda belirtildiği gibi, hak ihlallerini tespit etmek ve raporlamak için ziyaretlerin kullanılmasının iki yönü söz konusudur. Bir yandan dikkat gerektiren durumları ortaya çıkarmak için bir fırsattır. Öte yandan, tesis personeli yaptırımlardan korktuğu takdirde, açık olma ve iş birliği yapma istekleri önemli ölçüde azalabilir. Her UİHK, bağlama göre doğru dengeyi sağlamalıdır. UİHK, ihlalin ciddiyetine, içerdiği risklere ve çocuğun gelişimi üzerindeki etkisine dayalı olarak bir dizi kriter belirleyebilir. Her durumda, tesise veya personeline olumsuz yansıyan belirli durumların bildirilmesinin ziyaretin potansiyel bir sonucu olup olmadığı konusunda açık olmak ve kapalı ortamlarla iletişimde bulunmak önemlidir.
- *Çocuklar ve personelde çocuk hakları konusunda farkındalık yaratmak için izleme ziyaretlerinin kullanılması.* Ziyaretler ayrıca UİHK'yı, rolünü ve özellikle şikâyet mekanizmasını çocuklara ve personele tanıtmaya fırsatı sunar. Burada yine, kurum ve yetkisi hakkında iletişim kurma yaklaşımında, izleme hedefleri ve bağlamı ile tesis ile iş birliği yapmanın önemi tam olarak hesaba katılmalıdır.

İsveç – Çocuk Ombudsmanının, polis hücrelerinde ve tutukevlerindeki çocukları izlemesi

2013 yılında İsveç'te Çocuk Ombudsmanı, suç işlediğinden şüphelenilen ve özgürlüklerinden yoksun bırakılan 34 gençle görüşmüştür. Ülke çapında yedi noktada polis hücrelerini ve altı yerdeki hapishaneleri ziyaret etmiştir. Suç işlediğinden şüphelenilen çocuklardan ve gençlerden kendilerine yönelik mümkün olan en iyi muamelenin nasıl garanti altına alacağını ve insan haklarının nasıl korunacağını doğrudan öğrenmek amacıyla hepsiyle özel olarak konuşmuştur. Soruşturma, İsveç Cezaevi ve Denetimli Serbestlik Hizmeti ve Ulusal Polis Kurulu'ndan destek almıştır. Ombudsman ayrıca yönetimden gençlik yöneticilerine, hapishane memurlarına ve polis hücrelerinin infaz memurlarına kadar çeşitli kategorilerdeki personelle görüşerek, yetişkinlere kıyasla çocuklara nasıl davranıldığını ve özel ihtiyaçlarının nasıl karşılandığını sormuştur. Polis hücreleri ve tutukevlerindeki çocuklar için fiziksel ortamı gözlemlemiştir. Ayrıca, mahkeme alıkoyma emirlerini ve polis yetkililerinin, polis hücrelerinde ve tutukevlerinde tutulan çocuklarla ilgili verileri ve bu çocukların hapsedilme gerekçelerini gözden geçirmiştir. Ombudsmanın nihai raporu, gençlerin erişebileceği bir dil ve format kullanılarak yazılmıştır. Rapor, BM Çocuk Hakları Komitesi'ne sunulmuştur.

Kaynak: Çocuk Ombudsmanı Ofisi, 'From the Inside: Children and young people on life in police cells and in remand prisons', ('İçeriden: Polis hücrelerinde ve tutukevlerindeki çocuklar ve gençlerin hayatı', Ombudsman Ofisi, Stockholm, 2013.

Sistem ve politika düzeyinde

- *Tesislerdeki bulguların daha geniş kapsamlı politika meseleleriyle ilişkilendirilmesi.* İzleme ziyaretleri, politika kararlarının kapalı ortamlarda çocukların günlük yaşamlarında nasıl bir rol oynadığı konusunda UİHK'e fikir verecektir. Ziyaretler potansiyel olarak beklenmeyen etkileri (olumsuz veya olumlu) ortaya çıkarabilir, eksiklikleri vurgulayabilir veya sahadaki durumu değiştirmede belirli tedbirlerin etkinliğini ölçebilir; örneğin, finansman düzeyleri, yasalar ve politikalar. Dolayısıyla izleme faaliyetleri, UİHK'in kritik sorunları belirlemesine ve bunları ele alacak stratejisini oluşturması için sağlam bir zemin yaratılmasına yardımcı olur. UİHK somut örnekler kullanarak, çocukların görüşlerini yansıtarak ve izleme sırasında çekilen resimleri kullanarak çocukların deneyimlerinin canlı bir anlatısını sunabilir.
- *Ziyaretlere dayalı olarak kalıpların vurgulanması.* Çeşitli tesislerde izleme ziyaretleri yapılırken sürekli olarak ortaya çıkan benzer sorunlar, bir kalıbın (örneğin uygun olmayan personel davranışları, yetersiz yatırım, göz ardı edilen veya gözden kaçan konular vb.) varlığını ortaya çıkarmaya yardımcı olur. İzleme, hem kapalı ortamlardaki çocukları etkileyen sistemik sorunları hem de bunları ele almak için gereken politika müdahalelerini belirlemeye yardımcı olur.
- *Kanıtlar ve somut örneklerin araştırma raporlarına ve soruşturmalara dahil edilmesi.* Ziyaretler, çocukların kapalı ortamlardaki deneyimlerine ilişkin ilk elden bilgi edinme fırsatı sağlar. Bu deneyimleri aktaran bir anlatı, araştırma raporlarını yönlendirmek, halkı ve yetkilileri somut örneklerle uyarmak için değerli bir kaynak işlevi görebilir.

- *Bulguların yayınlanması.* Bulguları kamuya açık hale getirme kabiliyeti (örneğin, basın bülteni, UİHK'nın tematik ve yıllık raporlarına veya kamuoyu açıklamalarına dahil etmek), UİHK'in değişimi teşvik etmek ve ilgili makamlar ve tesisler üzerinde tavsiyelerin uygulanması yönünde baskı yaratmak için yumuşak gücünü kullanmasına olanak tanıyan önemli bir araçtır. Ayrıca bulgular, kanıtlara ve kritik bulgulara dayalı bir savunuculuk stratejisinin geliştirilmesine yön vermeye de hizmet edebilir. [bkz. savunuculuk aracı]
- *Kilit aktörlerle bilgilendirme toplantıları.* UİHK'lerin yumuşak güç araç setindeki önemli bir araç, karar alıcılara doğrudan erişimleridir. Bu erişim, ziyaret edilen tesislerden sorumlu parlamentolar, bakanlıklar ve kurumlarla bilgilendirme toplantıları düzenlemek ve diyalog oluşturmak için kullanılabilir.

6. İZLEME İLE İLGİLİ ZORLUKLARIN ELE ALINMASI

İzlemeyi yürütmenin zorlukları hem kurumun kendisi hem de faaliyet gösterdiği çevre ile ilgilidir. Bu bölüm, her iki boyutu da ele almakta ve engellerin üstesinden gelecek yolları ortaya koymaktadır.

UİHK'ler genellikle çeşitli kurum içi zorlukların üstesinden gelmeye çalışmalıdır:

- *Sınırlı insan kaynağı ve finansal kaynaklar.* İzleme faaliyetleri önemli maliyetler içerir. Ziyaretleri gerçekleştirmek, personelin hareket halinde olmasını gerektirir ve özellikle ücra veya düzenli ulaşım araçlarıyla erişilmesi zor bölgelere seyahat etmek masrafa sebep olur. Bu zorlukların üstesinden gelmeye yönelik bir strateji, izleme ziyaretlerini aynı bölgeye yapılan diğer seyahatlerle aynı zamana denk gelecek şekilde planlamaktır. Örneğin, halka açık bir etkinliğe katılım ya da belirli bir yerde bir eğitim oturumunun düzenlenmesi esnasında UİHK, o bölgedeki veya yakındaki kapalı ortamları izlemek için seyahat süresine bir veya iki gün daha ekleyebilir. Bununla birlikte, bağımsızlığı muhafaza etmek için bakanlık araçları gibi hükümet tarafından sağlanan araçları kullanmaktan kaçınılmalıdır.
- *Personelin yeterli beceriye sahip olmaması.* Yukarıda belirtildiği gibi, izleme ziyaretlerini gerçekleştirmek, çocuklarla başarılı bir etkileşim kurmak, ilgili ve güvenilir veri toplamak ve tesisle iş birliğine dayalı bir yaklaşım geliştirmek amacıyla belirli beceriler gerektirir. Ayrıca, UİHK'in izleme konusundaki özel yetkisine, özellikle de yasal yetkilerine ilişkin bilgi sahibi olmak gereklidir. Personel eğitimi, kurumun kendisi tarafından sağlanmalıdır.
- *Yasal yetki.* UİHK'in yasal yetkisi, kapalı ortamlarda izlemeyi etkin bir şekilde yürütebilmek bakımından kritik öneme sahiptir. Doğası gereği bu ortamlar dış ziyaretlere açık değildir. Ancak UİHK'ler genellikle habersiz ziyaretler yapma ve önceden haber vermeksizin veya izin belgesi olmaksızın binaya girme ve ayrıca talep ettiği tüm belgelere erişim yetkisine sahiptir. Ancak, bazı durumlarda kanun, örneğin bina ve belgelere erişim için mahkeme emri veya mahkeme celbi talep ederek, kurumun izleme yetkilerini sınırlayabilir. Kurumun gücünü önemli ölçüde sınırlandıran bu tür hükümler kaldırılmalıdır. UİHK'in kendi yasal yetkisini değiştirme gücü olmasa da, izleme işlevini yerine getirmek için yasal yetkiye sahip olmasının sağlanması, karar alıcılarla birlikte savunuculuk stratejisine entegre edilmelidir. Birçok ülkede, bu tür savunuculuk
 - UİHK'ler ve ombudsmanlar tarafından yürütülür ve çocuk hakları STK'ları dahil diğerleri tarafından desteklenir
 - etkinliğin artırılmasını kolaylaştırmak için yasal hükümlerin gözden geçirilmesine yol açmıştır. Bazı tesisler UİHK izlemesine kapalı olabilir. Örneğin, birçok ülkede askeri alanlara erişilemez ve özel işletmelere ait çocuk bakım kurumları da dahil olmak üzere özel sektöre ait ortamlara yargı emri olmadan erişilemeyebilir.
- *Yeterli çocuk koruma prosedürlerinin bulunmaması.* Yukarıda bahsedildiği gibi, çocuk koruma prosedürleri, personel tarafından olası istismarı önleme amaçlıdır. Aynı zamanda personelin, öğrenebilecekleri ciddi çocuk hakları ihlallerini bildirmelerine yardımcı olur. UİHK'in, personel çocuğun tehlikede olduğunu öğrendiğinde izlenecek yönergeler ve prosedürler konusunda kılavuzlar oluşturması ve personele bu prosedürler konusunda eğitim vermesi esastır. İzleme ziyareti, çocuğun gerekli sağlık bakımını almadığını veya tesisteki fiziksel koşulların belli bir tehlike oluşturduğunu ya da çocuğun cinsel istismara uğradığını ortaya çıkarabilir. Bu gibi durumlarda, personelin durumu kime bildireceğini, bildirim nasıl yapılacağını, sonuçlarının ne olacağını, çocuktan gelen bilgilerin gizliliğinin sınırlarını ve mahkemeye yönelik kanıt toplamadaki rolünü bilmesi gerekir.
- *Yarışan öncelikler.* Politika savunuculuğu için sınırlı kaynaklar ve fırsatlar göz önüne alındığında, UİHK'ler genellikle sınırlı sayıda konuya odaklanmak zorundadır. Kapalı ortamlarda çocuk haklarının izlenmesi için gereken önemli çabalar göz önüne alındığında, yalnızca medyada çıkan sorunlara

müdahale etmek ya da öncelikle hakkında bilgiye kolayca ulaşılabilen sorunları ele almak cazip gelebilir. Ancak, izlemenin etkinliğinin temelinde, tam da UİHK'in yeni sorunları ortaya çıkarma ve tesislerdeki savunmasız çocukların karşılaştıkları durumları, tavsiyeleri aracılığıyla ele alma becerisi bulunmaktadır.

UİHK'lerin karşılaştığı dış zorluklar genellikle tepkiler veya izleme işlevlerine müdahalelerle ilgilidir:

- *Ziyaret edilen yerlerde direnç gösterilmesi.* Tesislere veya belirli alanlara erişimin reddedilmesi, personel ve çocuklarla toplantılara izin verme ya da bu toplantıları kolaylaştırmanın reddedilmesi ve belgeleri paylaşmakta isteksiz olmak bu kapsamdadır. Personel, doğası gereği dışarıdan erişilemeyen bir ortamda, bir dış aktörün ortamı görmesi ve konuşulanları duymasıyla tehdit altında hissedebilir. Yargılanmaktan ve suçlanmaktan ya da yanlışlar ortaya çıkarsa sorumlu tutulmaktan korkabilirler. Ayrıca çocukların görüşlerini dinlemenin otoriteyi sorgulamaya ve tesiste kargaşa yaratmaya yol açabileceğinden endişelenebilirler. Personel ayrıca bağımsız kurumun yetkisi ve tüm bina ve belgelere erişim yetkisi konusunda bilgi sahibi olmayabilir. Bu nedenle UİHK gözlemcilerinin, kurumun yasal yetki ve güçlerinin kapsamı (ve sınırları) ve tesisin reddetmeye devam etmesi durumunda olası hukuk yolları hakkında yeterli bilgiye sahip olarak bu tür bir direnç hazırlıklı olmaları önemlidir. Hukuk yolları, tesisin denetim organıyla iletişime geçmeyi, mahkemeye şikâyetle bulunmayı ve hatta son çare olarak polis müdahalesini talep etmeyi içerebilir. Bununla birlikte iş birliği kuvvetle teşvik edilmeli ve UİHK personeli, ziyaretin olası sonuçları konusunda şeffaf olarak tesisteki personele izlemeyi destekleme konusunda temel argümanları ortaya koymaya ve güven tesis etmeye hazır olmalıdır. Bu, hem personel hem de ziyaret edilecek tesisler için hazırlanmış ilgili arka plan notları ve sıkça sorulan sorularla birlikte ileri düzey bir planlama gerektirir.
- *Erişim zorluğu.* Coğrafi engeller veya çatışma ya da doğal afet bölgelerinde bulunma gibi çeşitli koşullar tesisi erişilemez hale getirebilir. Örneğin ruh sağlığı kurumları gibi bazı tesisler, davranışları gözlemcileri riske atan çocukları barındırıyor olabilir. Ancak, ulaşılması zor tesislerin dış aktörler tarafından denetlenmesi ve ziyaret edilmesi olasılığı daha az olduğundan, UİHK tüm ortamları ziyaret etmek için azami çaba göstermelidir. Bir tesisin ulaşılması oldukça zor bir alandaki konumu, UİHK'nın ziyaretler gerçekleştirmesini engellememelidir.
- Çocuklar ve personelin UİHK ile iş birliği yapmaları durumunda kapalı ortamlara yaptırım uygulanacağı korkusu. UİHK tesisten ayrıldıktan sonra yaptırımlarla karşı karşıya kalma olasılığı, özellikle yönetim veya personelin bir miktar sorumluluk taşıyabileceği durumlarda, çocukların ve personelin tesisteki koşullar hakkında açıkça konuşmasını ve olası sorunları açıklamasını engeller. UİHK, yapılan bilgi paylaşımlarının gizliliği ve toplanan bilgilerin anonimliğini korumak için atılan somut adımlar konusunda, yalnızca isim kullanmaktan kaçınarak değil, aynı zamanda kamuoyuna açıklanmış bilgilerin kaynağına inilmemesini sağlayarak net olmalıdır. Örneğin, belirli bir olayı ayrıntılı olarak açıklayan bir rapor, olayı kimin bildirdiğinin kolayca belirlenmesine neden olabilir. Çocuklarla ve personelle görüşürken, söylenmeyenlere ve daha büyük sorunlara işaret edebilecek olanlara özellikle dikkat edilmelidir.

Çocuklar ve akrabaları için izleme ile ilgili yaptırım riskinin azaltılması

Çocuklar

Olası yaptırımlar

- ❑ Personel tarafından fiziksel ve psikolojik şiddet
- ❑ Akran şiddeti
- ❑ İzolasyon
- ❑ Hakların kısıtlanması (yemek, faaliyetler, tıbbi bakım vb.)
- ❑ Ziyaretlerin ve dış dünya ile iletişimin yasaklanması
- ❑ Akrabalardan ve topluluktan uzakta başka bir tesise nakil

Etki

- ❑ Korku
- ❑ Güvensizlik
- ❑ Sessizlik

Önleme stratejisi

Ziyaretten önce

- ❑ Yaptırımları önlemek için kurum içi strateji geliştirmek
- ❑ Kasıtlı kötü muamele vakalarının bireysel olarak bildirilmesine yönelik açık yönergeler oluşturmak
- ❑ Grup görüşmeleri sırasında toplanabilecek bilgi türlerini ve yalnızca özel olarak toplanması gereken bilgileri belirleyen özel bir politika oluşturmak
- ❑ Kapalı ortamlarda tutulanlarla doğrudan veya dolaylı olarak çalışan STK'lar dahil olmak üzere diğer aktörlerden ilgili bilgileri toplamak.

Ziyaret sırasında

- ❑ Olası kimlik tespitini önlemek amacıyla rastgele mülakat yapılacak büyük gruplar seçmek ya da mülakat için seçilen kişileri rastgele karıştırmak
- ❑ Görüşmeleri mutlak gizlilik içinde gerçekleştirmek
- ❑ Personeli, UİHK ile iş birliği yaptıkları için çocuklara herhangi bir yaptırım uygulamanın yasa dışı olduğu ve ziyaretten sonra UİHK'nın uyumu izlemeye devam edeceği konusunda bilgilendirmek
- ❑ Aşırı acil durumlar veya çocuğun talebinin sorgulanamaz olduğu durumlar dışında, görüşmelerden hemen sonra personele tavsiye, öneri veya dilekçeler tebliğ etmekten kaçınmak; bu durumlarda, bu tür bilgiler yazılı olarak kaydedilmelidir.

- ❑ *Kapalı ortamı ziyaret ederken, çocukları ifşa edebileceğinden, toplu taleplerden açıkça kaçınmak*
- ❑ *Kapalı ortamda yaşayanlar arasında olası muhbirlerin varlığından haberdar olmak*
- ❑ *Çocukların hakları konusunda bilgilendirildiğinden ve onlara sağlam tavsiyelerde bulunulduğundan emin olmak.*

Ziyaret sonrası

- ❑ *Takip ziyaretleri gerçekleştirmek*
- ❑ *STK'lar da dahil olmak üzere birden fazla izleme organının varlığını garanti altına almak*
- ❑ *İlgili kişi, verilen bilgilerin kamuya açıklanmasını istemediği sürece, bundan kaçınmak*
- ❑ *Kapalı ortamlarda çocukların dış dünya ile iletişimini kolaylaştırmak*
- ❑ *Ortamda, çocuklarla ilgili idari düzeyde alınan her türlü yaptırım kararının yargı denetimine tabi olmasını sağlamak.*

Akrabalar

Olası yaptırımlar

- ❑ *Ziyaret yasağı*
- ❑ *Kapalı ortamdaki çocuğa yönelik yaptırım*
- ❑ *Çocuğun nakledilmesi*
- ❑ *Aşğılama ve engellemeler (uzun bekleme süreleri, üst arama vb.)*

Etki

- ❑ *Belirsizlik, kaygı*
- ❑ *Sessizlik*
- ❑ *Çocukla bağların kopması*

Önleme stratejisi

- ❑ *Akraba olarak haklarına ilişkin uygun tavsiyelerde bulunmak*
- ❑ *İdari başvurularda akrabalara destek sağlamak ve haklarını savunmak*
- ❑ *İhtiyaçlarına yönelik kapsamlı programlar geliştirerek hem adli hem de idari aktörlere akrabaların rolünü vurgulamak*

Kaynak: İşkenceyi Önleme Derneği'nden uyarlanmıştır, 'Alıkoymanın izlenmesiyle ilişkili yaptırım risklerinin azaltılması', Alıkoymanın İzlenmesi Bilgi Notu no4, APT, Cenevre, 2012.

UİHK'e güvensizlik. Bağımsızlık düzeyi ne olursa olsun, kapalı ortamlarda yaşayan çocukların gözünde UİHK genellikle bir kamu otoritesini simgeleyecektir. Kamu kurumlarıyla olumsuz deneyimler yaşamış ve hepsini potansiyel bir düşman veya zarar kaynağı olarak görmüş olabilirler. UİHK'nın kendilerine her gün kötü muamele yapan yetişkinlerin "tarafında" olduğuna inanabilirler. Ayrıca tanımadıkları birine güvenmeyebilirler. Çocuklarda güven tesis etmek, kurumu çocuklara tanıtmak için uzun vadeli çalışma ve sürekli katılım anlamına gelir. Bkz. Promotion and Outreach with and for Children. Çocuklar UİHK hakkında bilgi sahibiyse, muhtemelen personeli ile etkileşimde daha rahat hissedeceklerdir. Ancak bu yeterli değildir; görüşmeler sırasında güven tesis etme tekniklerinin tam olarak uygulanması gerekir.

İzlemeden elde edilen bulgular özellikle bakanlık tarafından yönetilen politikalar ve/veya diğer yetersizlikler açısından kritik ise hükümetten tepki gelebilir. Bu, UİHK'nın güvenilirliğinin sorgulanmasına neden olacak şekilde bulgularına saldırılmasına ve bütçe kesintileri, yetki kısıtlamaları ve hatta faaliyetlerinin durdurulması tehditleri gibi bağımsızlığını sınırlandırmayı amaçlayan diğer yaptırım türlerine yol açabilir.

7. İZLEME VE İZLEME İŞLEVİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

UİHK'in izleme işlevinin izlenmesi ve değerlendirilmesi (İ&D), kapalı ortamlarda çocukların haklarını geliştirme ve koruma kabiliyetini geliştirmede kritik öneme sahiptir. Kurumun çocuk hakları çalışmalarını izleme ve değerlendirme stratejisi, güçlü yönleri ve eksiklikleri belirlemek ve bu alandaki yaklaşımları ve faaliyetleri güçlendirmek amacıyla gerekli önlemleri almak için, UİHK'in kapalı ortamlardaki çocuklar karşısındaki rolüyle ilgili hususları tam olarak içermelidir.

Kapalı ortamlarda çocuk haklarının izlenmesinin kapsamı nedir?

- Kurumun yasal yetkisi, kapalı ortamlarda çocukların haklarını izleme yetkisinden açıkça bahsediyor mu?
- Kurumun yasal yetkisi, tesislere, belgelere ve görüşülen kişilere tam erişimi içeriyor mu?
- Kurumun kapalı ortamlarda izleme yetkisine ilişkin yasal istisnalar söz konusu mu?
- UİHK geçen yıl içinde çocukların barındığı kaç ortamı ziyaret etti? Bu, ziyaret edilen toplam ortamların ne kadarını temsil ediyordu?
- Durum, önceki yıllara kıyasla nasıldı?
- Son üç yılda ülkenin hangi bölgeleri kapsama alındı?
- Son üç yılda çocuklara yönelik hangi tür kapalı ortamlar izlendi?

İzleme kalitesi nasıldı?

- Her ziyaret ortalama ne kadar sürüyor?
- İzleme ziyaretlerini yürüten personel özel eğitim aldı mı?
- Kaç çocukla doğrudan görüşüldü? Toplam çocuk sayısı neydi?
- Kaç izleme raporu hazırlandı?
- İzleme raporlarında tavsiyeler yer alıyor mu?

İzlemenin sonuçları nelerdi?

- UİHK ziyaretlerden sonra takip eylemi gerçekleştirdi mi (örneğin, takip ziyaretleri, tavsiyelerin uygulanmasına ilişkin bilgi talepleri)?
- İzleme bulguları savunuculuk amacıyla mı kullanıldı?
- Medya, izleme raporları/bulguları hakkında haber yaptı mı?
- Kapalı ortamlardaki çocukların haklarının izlenmesi politika değişikliğine neden oldu mu?
- Kapalı ortamlardaki çocukların haklarının izlenmesi tesis içinde somut bir değişikliğe neden oldu mu?
- Kapalı ortamlardaki çocukların haklarının izlenmesi her bir çocuğun durumunda somut bir değişikliğe neden oldu mu?
- UİHK ziyaret edilen tesislerdeki çocuklardan veya personelden takip soruları veya şikâyetleri aldı mı?

EK KAYNAKLAR

Office of the High Commissioner for Human Rights, Manual on Human Rights Monitoring, 2001 (chapters are being progressively updated).

Office of the High Commissioner for Human Rights, Preventing Torture: The Role of National Preventive Mechanisms – A Practical Guide, Professional training series no. 21, OHCHR, Geneva, 2018.

Office of the High Commissioner for Human Rights, Monitoring the Convention on the Rights of Persons with Disabilities – Guidance for Human Rights Monitors, Professional training series no. 17, OHCHR, Geneva, 2010.

Council of Europe, Visiting places where children are deprived of their liberty as a result of immigration procedures – Guide for Parliamentarians, COE, Strasbourg, 2017.

Defence for Children International (DCI), Practical Guide - Monitoring places where children are deprived of liberty, DCI, Geneva, 2016.

Association for the Prevention of Torture, Mitigating the risks of sanctions related to detention monitoring, Detention monitoring briefing no. 4, APT, Geneva, 2012.

Asia Pacific Forum and Association for the Prevention of Torture and Office of the High Commissioner for Human Rights, Preventing torture – An Operational Guide for National Human Rights Institutions, APF, APT and OHCHR, May 2010.

unicef | her çocuk için

Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu

Avrupa ve Orta Asya Bölge Ofisi

Palais des Nations, CH-1211 Geneva 10,
Switzerland

Phone: +41 22 909 5111

Email: ecaro@unicef.org

www.unicef.org/eca/